

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 20 de desembre del 1933

SUMARI

A tres quarts de cinc de la tarda s'obre la sessió sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia :

Prec del senyor Cunillera al senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social i al senyor Conseller Primer sobre uns cursets d'inspectors municipals de Sanitat.

Resposta del senyor Conseller Primer.

Prec del senyor Tarradelles al senyor Conseller de Governació referent a la publicació dels resultats electorals al Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Contestació del senyor Conseller de Governació.

Prec del senyor Casademunt referent als béns comunals d'alguns pobles de la muntanya catalana.

Resposta del senyor Conseller Primer i rectificació del senyor Casademunt.

Prec del senyor Duran i Ventosa al senyor Conseller Primer referent a la presentació dels Projectes de Llei complementaris de l'Estatut de Catalunya.

Resposta del senyor Conseller Primer.

Rectificacions dels senyors Duran i Ventosa i Conseller Primer.

Preguntes del senyor Tallada al senyor Conseller de Governació sobre les facilitats donades per a l'emissió del sufragi.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Rectificacions dels senyors Tallada i Conseller de Governació.

Pregunta del senyor Vallès i Pujals al senyor Conseller de Governació referent a la reposició d'uns Regidors de l'Ajuntament de Sant Celoni.

Contestació del senyor Conseller de Governació.

Rectificacions dels senyors Vallès i Pujals i Conseller de Governació.

Prec del senyor Ruiz i Ponseti al senyor Conseller Primer referent a un futur Projecte de Llei Electoral.

Resposta del senyor Conseller Primer.

Intervenció del senyor Duran i Ventosa per al·lusions.

Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Bases de la Cooperació.

El senyor Tallada consumeix un torn en contra de la totalitat.

El senyor Xirau consumeix un torn a favor de la totalitat.

Manifestacions del senyor Vallès i Pujals sobre la forma de desenvolupar-se el debat.

Resposta del senyor Soler i Bru per la Comissió.

El senyor Vallès i Pujals consumeix un torn en contra de la totalitat.

El senyor Fronjosà consumeix un torn a favor de la totalitat.

Resposta del senyor Soler i Bru, per la Comissió, als diversos senyors Diputats que han pres part en el debat.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dijous.

S'aixeca la sessió a les vuit i tretze minuts de la vetlla.

A tres quarts de cinc de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Conseller Primer i Conseller de Governació i Agricultura i Economia.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Sobre uns cursets d'Inspectors municipals de Sanitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Cunillera.

El Sr. CUNILLERA: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a formular un prec al senyor Conseller de Sanitat, però veient que no està en el banc roig, pregaria al senyor President que es serveixi trametre-li amb tota urgència. Es tracta, senzillament, d'una nota publicada en la premsa en relació a uns cursets d'Inspectors municipals de Sanitat, amb referència a les branques sanitàries de medicina i farmàcia. Aquesta primera nota donada per la Inspecció de Sanitat de Barcelona, amb un segell de la «Inspecció Provincial de Sanidad de la Provincia» i un altre segell que diu «Inspecció intercomarcal de Sanitat de la Generalitat de Catalunya», fou anunciada amb una profusió inusitada en aquests diaris amb data 5 de desembre; aquesta nota diu que s'obre una inscripció per a concorrer a uns cursets com anualment es celebren per ordre de la Direcció general de Sanitat, els quals havien de començar el 15 de gener. Naturalment que això, de moment, ja va causar estranyesa, principalment als interessats en aquests cursets, per quant tots creïem que traspassats els serveis de Sanitat, era la Generalitat de Catalunya, el Departament de Sanitat, qui havia de fer tots aquells cursos, totes aquelles proves que creia necessàries perquè aquells poguessin justificar una preferència en diferents concursos o en qüestions que poguessin afectar a aquestes branques. Ara, bé; l'estrany del cas és que després d'haver sortit aquesta nota avalada amb el segell de la Inspecció intercomarcal de Sanitat de la Generalitat de Catalunya, la Direcció dels serveis

de Sanitat es va veure precisada a fer un aclariment, i en data posterior publicava una altra nota a la premsa en la qual deia que per aclarir la primera i a fi d'evitar sensibles perjudicis, el Govern de la Generalitat de Catalunya i el Conseller d'Assistència Social i de Sanitat, res tenen a veure amb l'organització d'un curset per a l'atorgació de títols d'Inspectors municipals de Sanitat, que a Catalunya, en virtut del que disposa l'art. 4.º del Decret de 31 de maig del 1933, no tenen validesa i no constitueixen cap element de preferència en l'organització que les Lleis de Sanitat de Catalunya dictin i que és molt possible que procurin fonts de capacitat sanitària en totes les intercomarques catalanes.

Això, que jo crec que és la veritable doctrina en quant al règim autonòmic de Catalunya, naturalment, ve a desfer tot allò que s'havia publicat a la primera nota. Però, realment, jo entenc que no pot existir cap funcionari que pugui usar un segell de la Generalitat de Catalunya sense que el Cap de servei ni el Conseller corresponent hagin donat la corresponent autorització.

Però això que podia ésser alguna cosa produïda, sigui amb els mateixos funcionaris, sigui amb la interpretació dels uns o dels altres en quant a llurs atribucions amb motiu dels traspàs dels serveis, ve complicat per una nota que jo he trobat avui a la premsa i que m'ha causat molta estranyesa, i aprofito aquesta avinentesa de trobar-se el Primer Conseller aquí, perquè ell pugui dir-hi la darrera paraula en aquest afer. Avui surt a la premsa una nota que diu que la Direcció general de Sanitat, per ordre ministerial de Governació, determina que pels Inspectors provincials de Sanitat, durant el curs acadèmic, es donin cursets per a obtenir el certificat d'aptitud per als Inspectors municipals de Sanitat. Més enllà diu que han acudit alumnes i que han acudit metges i farmacèutics sollicitant que es fessin aquests cursets i que es va consultar a Madrid i al Cap dels serveis de la Generalitat. Però jo he de fer remarcar aquí una cosa, i és que en tot el que en la nota fa referència, al Cap dels serveis de Sanitat, està escrita en una forma inclús una mica ofensiva per a aquest Cap dels serveis, i no precisament per la persona, que no és aquest el punt interessant, sinó senzillament perquè és un funcionari posat pel Conseller de Sanitat en virtut de les seves atribucions, refrendat pel Govern de la Generalitat i que

mereix tots els respectes que necessita tenir tot alt empleat de la Generalitat de Catalunya.

Després d'aquesta consulta, diu que es va donar una resposta el 26 d'octubre aprovant els cursets i que aquesta es va extraviar a les oficines del Cap dels serveis. Jo també he de dir que trobo una cosa molt ambigua i molt irrisòria que es perdi un document oficial a l'oficina d'un Cap de serveis de la Generalitat de Catalunya; però, diu després, que reiterada la petició es tornà a demanar a Madrid a veure si es poden fer aquests cursets i diu que la nota oficiosa de la Direcció dels serveis de Sanitat és inexacta, per quant la iniciativa presa per la Inspecció de Sanitat és sols en compliment d'una ordre superior. Es a dir, que abans es diu que es consulta a Madrid per iniciativa pròpia a requeriments d'aquests elements interessats, i després es diu que la iniciativa ha sortit de Madrid. Això, naturalment, ja causa un estat d'alarma als individus, per quant traspassats aquests serveis de Sanitat, no saben encara si aquests depenen de la Direcció general de Sanitat, o bé depenen ja únicament i exclusiva d'aquí.

Això en quant a l'explicació d'aquests cursets. Aquesta nota porta un paràgraf final, que jo he de remarcar especialment aquí davant del Parlament de Catalunya, que diu: «Referent al Decret del 31 de maig, en la seva totalitat i en el que es refereix el seu article quart, els titulars, inspectors municipals de Sanitat, ja han dit el seu.»

Jo no sé que encara els inspectors municipals de Sanitat, hagin dit res. Però diu: «Diran més, quan vegin que en els Pressupostos municipals no hi figuren llurs consignacions. Nosaltres quan estiguem traspassats a la Generalitat, direm el degut.» Jo crec que això, senyors Diputats, és intolerable que sigui dit per un funcionari que avui dia està a les ordres de la Generalitat de Catalunya. No pot mai dir un funcionari que els Pressupostos municipals diran una cosa o en diran una altra, quan nosaltres no hem aprovat encara una Llei en la qual es reguli d'una manera definitiva aquest servei d'assistència social i de Sanitat, i naturalment, si no hem fet aquesta Llei, si no hem pogut regular el que han de dir els Pressupostos que hagin de venir als Municipis, menys podia dir un funcionari que en aquests Pressupostos no hi figuraran quantitats per atendre aquestes necessitats.

Nosaltres — i amb això crec interpretar el sentit de la Majoria — creiem que la Sanitat i l'Assistència Social han d'estar degudament retribuïdes i han d'estar ben garantides en tots els llocs de Catalunya, i no podem permetre que un funcionari digui que no hi figuraran aquestes consignacions, en el sentit que es vol dir, o sigui que aquestes funcions han d'ésser excloses o que la Generalitat no es preocuparà de què aquestes funcions siguin ben ateses, perquè al donar una consignació implica necessàriament el fer un servei i que aquest servei estigui atès amb relació a aquella consignació.

Per això jo entenc que el Govern de la Generalitat deu preocupar-se d'aquest assumpte i dir-hi la darrera paraula. Jo hauria volgut que hagués estat aquí present el senyor Conseller de Sanitat, perquè ell ens podria haver aclarit aquest dubte;

però així i tot, sobretot la part que fa referència, no ja als cursets, sinó senzillament a aquest Decret del 31 de maig, que parla dels títols d'inspectors de Sanitat i en el que fa referència a aquesta mena d'intromissió entre uns empleats que estan traspassats i altres empleats que posa la Generalitat, jo agrairia al senyor Conseller Primer que volgués donar-nos la seva opinió. I res més.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Jo lamento que no estigui present en aquests moments el senyor Conseller de Sanitat, per tal de donar una resposta total a les manifestacions que acaba de fer el Diputat senyor Cunillera. Parlo jo ara recollint l'allusió que ha tingut l'amabilitat de fer-me, i puc dir-li en termes generals en primer lloc, que realment amb l'anunci d'aquests cursets hi ha hagut una anomalia, sobre la qual en aquests moments ja el Govern de la Generalitat de Catalunya ha donat les ordres corresponents perquè posi en clar tot l'esdevingut i el fonament d'aquesta actuació confusional. En segon lloc, jo puc dir al senyor Cunillera que traspassats els serveis de Sanitat i d'Assistència Social, la Generalitat de Catalunya, el Govern de la Generalitat, no permetrà ni tolerarà en cap moment intromissions de ningú, entenent que tot el que afecta, no ja en l'execució, sinó a la legislació d'aquests serveis, excepte el que té un caràcter internacional, que ja sap el senyor Cunillera que s'ho ha reservat l'Estat, el Govern de la Generalitat no tolerarà intromissió de ningú, perquè creu que correspon únicament i exclusiva al Govern de la Generalitat de Catalunya l'execució d'aquests serveis traspassats temps ha. I per últim, pel que fa referència a les consignacions i especialment a la manifestació que s'ha permès fer d'una manera, probablement una mica lleugera, algun funcionari, jo espero que recollint les manifestacions que ha fet el senyor Cunillera, el senyor Conseller de Sanitat dirà precisament quines són les mesures preses concretament, per a respondre a aquesta manifestació i evitar, d'ara per sempre tota altra manifestació més o menys legal, més o menys arbitrària, per funcionaris que confonen—hi ha hagut més d'un cas— llur funció professional, amb una funció de caràcter governamental, executiu o legislatiu, que no els pertany en cap dels casos.

Es tot quant havia de dir a l'amic Cunillera, reiterant-li, com a tots els senyors Diputats, la decisió i la vigilància del Govern de la Generalitat de Catalunya perquè ningú no usurpi les funcions que li són atribuïdes en virtut del traspàs de serveis.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Cunillera.

El Sr. CUNILLERA: Per agrair, senzillament, les manifestacions del senyor Conseller Primer, que tan amablement ha tingut a bé fer, i esperant també que la Presidència voldrà trametre l'altra part del prec al senyor Conseller de Sanitat.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència trametrà el prec formulat pel senyor Cunillera al senyor Conseller de Sanitat.

La publicació dels resultats electorals en el Butlletí Oficial de la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tarradelles.

El Sr. TARRADELLES: Senyors Diputats: Un prec al senyor Conseller de Governació referent a la no publicació del resultat de les eleccions, ni en el *Butlletí Oficial de la Generalitat* ni al *Butlletí* de la província.

En aquestes darreres eleccions hem vist que s'havien publicat els resultats per pobles i per districtes, en els *Butlletins Oficials* de Girona, Lleida i Tarragona; i hem vist amb sorpresa, que no hagin estat publicats ni al *Butlletí Oficial* de la província, com era costum sempre fer-ho, ni al *Butlletí Oficial de la Generalitat*. Aquest darrer només ha publicat la relació de vots obtinguts pels Diputats i pels candidats elegits per Barcelona-Ciutat i Barcelona-Provincia. Per tant, jo prego al senyor Conseller de Governació que doni les ordres oportunes a fi que es publiquin al *Butlletí Oficial* de la província, o al *Butlletí Oficial de la Generalitat*, el resultat de Barcelona-Circumscripció, per pobles i per districtes, i el resultat de Barcelona-Ciutat per districtes, com sempre hi havia hagut el costum de fer.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: La part del *Butlletí Oficial* de la província era sempre, de consuetud, funció de la Junta provincial del Cens; les Juntes de Girona, Lleida i Tarragona, segurament hauran tingut cura de portar aquestes dades als *Butlletins Oficials* corresponents.

En allò que respecta al *Butlletí Oficial de la Generalitat*, jo recullo amb molt de gust el prec del senyor Tarradelles i interessaré totes les dades oficials, perquè siguin oportunament publicades.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tarradelles.

El Sr. TARRADELLES: Només per agrair les paraules del senyor Conseller de Governació, i espero que aviat tindrem la satisfacció de veure publicades aquestes dades, almenys al *Butlletí Oficial*.

Els béns comunals d'alguns pobles de la muntanya catalana

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: Senyors Diputats: El meu prec no és una cosa absolutament concreta, sinó que es tracta senzillament d'assabentar la Cambra, i així mateix al Govern, de les angoixes que passen alguns pobles de la nostra muntanya en virtut que una de les fonts de vida que tenien aquests pobles se'ls està perdent de dia en dia, i que quan reclamen aquests drets no són pas ben atesos, com sembla que haurien d'ésser-ho.

Els pobles de la muntanya pirenenca, ja de temps antiquíssim, segurament per llurs males condicions de vida, en el temps en què Catalunya anava avançant vers la Catalunya nova, o vers les terres de les després «províncies» de Barcelona, Tarragona i Lleida, sembla que la gent d'aquelles muntanyes anava emigrant vers el pla, i sembla que els reis

d'Aragó tingueren un interès especial en donar vida a aquells poblets de la muntanya, per tal que la gent no emigrés i no quedessin completament despoblats. Com ho feien això? Concedint precisament a aquests pobles els terrenys comunals o els drets de servituds, pastures, drets de llenyar, etc. Així trobem, que el Rei Jaume I va concedir a la Vall de Ribes i a les set Parròquies, drets comunals i drets de pastura. Així mateix ho trobem a Camprodon. D'igual manera ho trobem a tota la muntanya. Hi ha documents antiquíssims que acrediten aquests drets d'aquells pobles, documents antiquíssims que ens diuen com aquella gent podia gaudir de la vida d'una manera ben diferent que la resta de Catalunya, perquè les condicions de vida són tan agres en aquelles muntanyes i hi ha tan poca riquesa, relativament, que no podien viure d'altra manera sinó tenint la propietat de la terra i de les pastures, i criant bestiar, ja que molta part de l'any, i ho saben els que han viscut en aquelles muntanyes quines són les seves males condicions de vida.

Sembla que el Rei Joan refermà la concessió feta, i ens trobem que en l'actualitat molts d'aquests pobles han perdut tots llurs béns comunals. Ens trobem amb un cas tan especial, com el d'un poble de l'alta muntanya de Camprodon, o sigui Vilallonga de Ter, que ha perdut tots els béns comunals que tenia als voltants del poble, els quals, sense saber com, han anat a parar a les mans d'un senyor.

Però ens trobem, per altra part, que aquesta servitud es veu discutida en altres pobles. A Tosses avui s'està discutint un problema viu; si a Tosses li prenen aquestes servituds i pastures, la gent del poble haurà d'emigrar.

Hi ha un poble, agregat a Tosses, que s'anomena Dòrria, on hi ha quaranta-vuit cases, de les quals només vint-i-vuit estan habitades, perquè la gent n'ha marxat, per no tenir-hi condicions de vida.

Hi ha a Fornells de Tosses un plet per l'estil, que s'ha repetit mantes vegades i que ha servit d'arma electoral per part d'un Advocat que ha promès a aquells homes que els arranjaria el plet, i jo no sé si aquell home havia d'ésser infidel al seu client o bé als electors als quals prometia arranjat-los el plet.

Al Pla d'Anyella hi ha una barraca que se'n diu dels Vaquers de Tosses, que avui se'ls discuteix, després d'haver dictaminat el Tribunal Suprem i figurar en sentències que allò era precisament una servitud que pertanyia al poble. Doncs bé; després d'això ens trobem que un senyor, propietari nou, al·legant la seva bona fe en la compra, reproduïx el plet. El mateix que trobem aquí ho trobem a Ribes, al seu agregat Sant Feliu de Bruguera. Ens trobem amb un poble que durant la guerra carlista s'hagué de pignorar per 18,000 pessetes els béns comunals, i precisament es posà una condició clara i precisa, que es podrien tornar aquestes 18,000 pessetes i tornaria la propietat al poble. Després, un dels hereus, l'any 1901, ho ratificà, i ara resulta que el propietari actual demana per això, no 18,000 pessetes, sinó 75,000.

Tots aquests actes i injustícies els trobem també a les terres de Ripoll; a Ripoll mateix els vells recorden perfectament que hi havien béns comunals i que hi havien servituds. Tothom sap que hi ha unes terres, que nomenen El Pla, que han estat voltades per una tanca i que el propietari, de dia, no s'atreveix a tancar-les, però de nits sí, i aviat la tancarà

de dies i tot. Però, en canvi, quan aquest senyor ha tingut un plet, no ha pogut presentar els documents de propietat.

I així nosaltres ens trobem que en aquests pobles, plet darrera plet, les Caixes municipals resten buides, i això constitueix un problema viu i la ruïna dels mateixos.

Si a aquests pobles se'ls prenen aquestes servituds, tingueu la seguretat que la nostra muntanya pirenenca restarà completament buida; quedarà deshabitada perquè aquella gent no pot viure-hi més que de les pastures, i havent de pagar les pastures, aquella gent no hi podria viure, perquè la cria del bestiar no els donaria allò que els ha de donar.

I no solament és així pel cantó de Puigcerdà, sinó que també passa a Lleida, i en el partit d'Olot també en algun poble. I es dona el cas més gran, que és a Setcases, a la muntanya de Morens, que és l'Estat mateix qui ha pres aquesta propietat al poble de Setcases, i els enginyers, en marcar-ho, ho feren tan bé, que marcaren tota la falda de la muntanya que valia alguna cosa, i deixaren la corona, el cim de la muntanya, on no poden viure ni els izards, dient que era propietat de Setcases, una altra de les tantes ironies. Consta que el poble de Setcases va comprar la propietat a un senyor que era Mariscal de Camp dels Exèrcits espanyols i no sé quantes coses més; i a aquest senyor se li va comprar per tal de no tenir plets, perquè aquest senyor deia que efectivament els veïns de Setcases portaven documentació antiquíssima, documentació que constava en arxius. Es dona els cas de què aquest mateix senyor, diu que per tal de no tenir plets per 2,500 pessetes cedeix els drets al poble, i el poble adquireix aquella muntanya; i després d'haver-la comprada, i després de tenir drets antiquíssims, l'Estat s'ha apoderat d'això.

A Vilallonga de Ter un senyor s'ha apoderat de tota la rodalia; i a Bruguera, de la vila de Ribes. Passa una cosa semblant a Queralps, on hi ha hagut un senyor que s'ha apoderat, entre altres coses, de la muntanya del Freser, i on el Bisbat d'Urgell s'ha apoderat de l'edifici del Santuari de Núria, i no tan sols ha fet això, sinó que també s'ha apoderat de les terres de l'entorn; i s'ha apoderat d'un edifici que era l'antiquíssima casa de la vila de Queralps i avui se'n diu la Casa de Núria; i consta també que alguns edificis i el Santuari són fets amb col·laboració del poble, i avui el Bisbat d'Urgell té l'absoluta propietat, perquè fins l'any 1930 no ho va poder fer registrar, per sorpresa.

Totes aquestes coses les sotmeto a la consideració de la Cambra i del Govern, perquè en virtut de l'art. 11 de l'Estatut que ens concedeix tot el referent a Dret civil i a el referent a propietat, quan no és propietat intel·lectual o industrial, el nostre Parlament i el Govern poden intervenir i decidir. I per això jo pregaria a la Cambra i al Govern que pensés en l'angoixa d'aquests pobles i mirés perquè aquests pobles han perdut aquestes propietats i quins són els títols de possessió que tenen aquests senyors que actualment gaudeixen d'aquestes propietats, perquè si així es pensés i així es fes, un bon dia, el nostre Parlament arranjarà aquesta situació i procuraria que per sempre es saluessin i es respectessin els drets dels pobles, a fi que aquests no estiguessin pledejant un dia i un altre dia. Així, les caixes municipals

d'aquests pobles no quedarien buides i els pobles, entre el que podrien adquirir dels béns comuns, amb el dret llenyar i el que no gastarien en plets, podrien anar a llur reconstrucció i a la urbanització i higienització dels mateixos. Pensem que ja que és ben difícil la vida dels pobles, hem de mirar de procurar-los per tots els mitjans una vida més fàcil i millor.

El Sr. CONSELLER PRIMER : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER : Senyors Diputats : La qüestió que planteja i presenta el Diputat senyor Casademunt, no és una qüestió de caràcter accidental : és una qüestió de fons i d'un interès extraordinari, particularment, com ha dit ell, per la major part dels pobles que es troben a les muntanyes dels Pirineus.

Aquesta qüestió, en virtut de la importància extraordinària que té, havia preocupat ja seriosament al Govern de la República i havia pres estat en les Corts Constituents ; però, dissortadament, els esdeveniments es succeïren allà en forma que no va poder tenir un caràcter preceptiu la redempció, diria jo, d'aquests béns comuns : d'aquesta altra forma que hi ha de propietat parcial dels «emprius», que es diu en aquests pobles de la muntanya pirenenca.

Es troba avui Catalunya, en virtut del seu Estatut, en plena autoritat per a resoldre aquestes qüestions ; i, precisament, en virtut del que disposa l'Estatut, el Govern ha pensat i ha canviat impressions sobre aquest problema de gran envergadura, més d'una vegada ; i en el moment oportú — i voldria que d'això en prenguéssim bona nota el senyor Casademunt i tots els senyors Diputats — si abans no s'avança el dret d'iniciativa que tenen tots els senyors Diputats per afrontar els problemes vius de la nostra terra, oportunament el Govern de la Generalitat portarà un Projecte de Llei, en relació a aquests fets de caràcter social que preocupen directament i d'una manera especial els pobles pirinencs.

Precisament per orientar-se, i per conèixer d'una manera real, el procés d'expoliació del qual han estat víctimes aquests pobles pirenenics, el Govern de la Generalitat, amb motiu de l'ocorregut a la Vall de Núria, en part resolt ja pel Govern de la República i embolicat posteriorment, en virtut dels mateixos que usurparen una part dels drets del terme de Queralps, va obrir una informació que indubtablement donarà llum, sinó del tot satisfactòria, quan menys uns antecedents interessants, per afrontar un projecte de solució de la qüestió que planteja el senyor Casademunt. Tenim l'avantatge a Catalunya per això, que ultra l'abundància de documents que hi ha en els arxius municipals, es compta a la nostra terra amb homes intel·ligents, treballadors, laboriosos, com el senyor Valls i Taberner i altres, que han tractat d'esbrinar i cercar el procés de la vida en algunes d'aquestes nostres estimades valls pirenenques. I en els estudis fets per homes com el senyor Valls i Taberner i en estudis portats a cap per alguns geògrafs catalans, i en estudis i treballs realitzats per Diputats com el senyor Casa-

demunt, tenim la seguretat de què amb aquests estudis i amb abundància de dades, podrem reconstruir tot el procés que ha fet que pobles que vivien d'una manera confortable abans puguin passar a gaudir de les riqueses d'aquestes concessions fetes segles enrera i conegudes avui amb el nom de béns comunals i emprius, i pugui veure's com realment en la major part dels casos, aquests pobles, aquests Municipis han estat objecte, han estat víctimes d'una expoliació manifesta per aquells que gaudien d'una situació de privilegi dintre del règim polític vigent a Espanya i fer que d'una manera justa se'ls restitueixi el que en virtut dels privilegis, que per ésser privilegis són injustos, se'ls havia despullat.

Jo espero que sense que el Govern tingui la pretensió d'ésser el primer, ja sigui per iniciativa del Govern o per iniciativa dels senyors Diputats, que no es triguí molt a presentar-se a la Cambra un Projecte de Llei sobre aquests béns, i es resolgui d'una vegada amb justícia, que serà evidentment a satisfacció d'aquests pobles, el problema dels béns comunals i dels emprius.

El Sr. CASADEMUNT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT: No sols per agrair al senyor Conseller Primer les paraules que acaba de pronunciar, sinó també per a recollir aquest convit que acaba de fer a la iniciativa dels Diputats. Nosaltres ens creiem en el cas de recollir aquesta invitació. A aquest propòsit hem de procurar recollir totes aquelles dades que ens sigui possible i ordenar-les degudament. I al mateix temps demanem al senyor Valls i Taberner, la competència del qual en aquestes qüestions i en aquests estudis tots reconeixem, i a tots els senyors amics i companys Diputats que sobre aquestes coses tinguin estudis fets, que vulguin tenir la bondat de fer una obra de conjunt, no una obra de Partit, sinó una obra de conjunt que permeti donar a aquests pobles aquella vida que deuen tenir perquè les nostres formoses valls pirenenques no quedin desertes i convertides en terra erma; i perquè la Catalunya vella torni a aquella vida que havia tingut, tan plena, tan rica i tan bella.

La presentació del Projecte de Llei complementària de l'Estatut de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Fa dos mesos, en la sessió celebrada pel Parlament el dia 20 d'octubre, em vaig permetre adreçar un prec al senyor Conseller Primer indicant-li la conveniència que sense perjudici de les altres iniciatives legislatives que tingués a bé realitzar, el Govern de la Generalitat es preocupés d'una manera especial de la presentació d'aquells Projectes de Llei que podríem dir-ne complementaris de l'Estatut de Catalunya i de l'Interior que s'ha donat la Generalitat mitjançant l'acord d'aquest Parlament.

Vaig fer veure llavors la importància i transcendència que tenien les moltes Lleis que mancaven encara per a tenir completes les nostres institucions polítiques, i em vaig referir, d'una manera especial — i

notin els senyors Diputats que això ho deia el dia 20 d'octubre i, per consegüent, molt abans de les eleccions legislatives —, a la necessitat que hi havia de què comptéssim amb una legislació electoral per mai que poguéssim venir una renovació total o parcial d'aquest Parlament.

El senyor Conseller Primer va manifestar, en tenir l'amabilitat de contestar-me, que era una de les preocupacions constants del Govern la de proveir a aquestes necessitats legislatives i que es preocupava tant d'això, que no trigaria molt de temps en sotmetre al Parlament els Projectes de Llei que fossin necessaris, tant sobre aquesta matèria com sobre totes les altres que feien referència a les Lleis complementàries de l'Estatut Interior.

Han passat ja dos mesos des de llavors. En aquests dos mesos han esdevingut moltíssimes coses d'indubtable transcendència per a la vida política de Catalunya, i, no obstant, aquests Projectes de Llei, molt especialment aquest de la nova legislació electoral, no han estat presentats encara a la Cambra.

Em sembla recordar que un digne representant de la nova Minoria d'Esquerra Nacionalista Republicana va adherir-se un dia a unes manifestacions que accidentalment s'havien fet per part d'aquesta Minoria, i va fer veure al Govern la necessitat de què es dictessin les Lleis necessàries que vinguessin a ésser les complementàries del nostre règim polític.

No obstant, això no s'ha fet encara. No és que faci aquest prec en un to de plany, perquè comprenc les ocupacions del Govern de la Generalitat i hem faig càrrec de què les seves preocupacions, especialment en aquestes darreres setmanes, han estat intenses i, per consegüent, pot tenir una motivació el silenci que fins ara ha guardat respecte d'aquestes iniciatives legislatives. Però no és un secret per a ningú que dintre d'un termini pròxim hi haurà unes vacances en aquest Parlament, vacances d'uns dies, d'unes setmanes o d'uns mesos, no sabem la seva durada, i si en el temps d'aquestes vacances el Govern es podia preocupar d'aquest assumpte i ens poguéssim ara fer l'afirmació de què quan es torni a reunir el Parlament podrem conèixer immediatament d'aquestes Lleis complementàries i d'una manera especial de la Llei Electoral, que entre totes hauria de tenir la primacia, nosaltres ens donariem per ben satisfets.

Creiem que la necessitat d'aquestes Lleis no cal pas explicar-la. Penso que el Govern de la Generalitat, conscient de la responsabilitat que tots tenim contreta en el dia d'avui, i més gran encara segons siguin els esdeveniments que puguin succeir-se, es fa prou càrrec del que jo dic, perquè no hagi d'insistir respecte d'aquest particular. Per això, i no volent molestar més l'atenció de la Cambra i la del senyor Conseller Primer, em permetré pregar-li que si li és possible digui si aviat vindran aquests Projectes de Llei, i al davant d'ells, i sense prescindir dels altres, el que fa referència a la nova legislació electoral catalana.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyor Diputats: Jo recordo perfectament el prec que va fer el senyor Duran i Ventosa en relació a la necessitat, reconeguda, naturalment, pel Govern, de completar la legislació de caràcter polític per tal d'assegurar

una vida normal als Governos de la Generalitat i evitar tota inquietud i angoixa davant de possibles contingències. Però crec jo que no haurà oblidat el senyor Duran i Ventosa la manifestació que vaig tenir l'honor de fer a la Cambra en aquells moments. No recordo els termes, però si l'esperit, i l'esperit indubtablement va ésser aquest: Que el Govern de la Generalitat no descuida, es preocupa i treballa en la preparació i en la redacció d'aquests Projectes de Llei de caràcter polític; però en la seva obra de Govern té establerta una gradació que no respon pas al seu caprici, sinó que respon al que és una convicció en ell, amb un ordre de majors a menors, i atenent a necessitats de caràcter immediat. El Govern de la Generalitat té present que en ordre a legislació creu que és un deure primari el respondre a les mesures i a les reformes de caràcter social més insistentment reclamades per l'opinió, i mentre s'avencen aquests estudis, alguns d'ells ja presentats a la Cambra i iniciada la discussió a la Cambra, i alguns dels quals han estat ja definits i concretats almenys en dictàmens de les Comissions respectives, el Govern continua treballant en la preparació d'aquestes Lleis de caràcter polític, gairebé sempre més complexes que no aquestes de caràcter social. Per això no li estranyarà al senyor Duran i Ventosa que no vinguin amb la rapidesa que ell desitjaria — i nosaltres també voldríem — qüestions concretes que li interessin. Una promesa, diu, o una afirmació en el sentit de si després d'unes vacances hipotètiques, d'unes vacances que ell suposa que hauran de venir i que el Conseller que parla també ho suposa, naturalment, es presentarà a la Cambra uns Projectes de Llei donant solució a l'ordenació jurídica de la política del Govern de la Generalitat. Jo no puc dir-li sobre això, només que el Govern farà els possibles perquè no es retardi més enllà de la nova etapa parlamentària la presentació d'aquestes Lleis de caràcter polític per les que s'interessa la Minoria de Lliga Catalana i per les que estan també interessats, n'estic segur, totes les altres Minories de la Cambra, la Majoria i el Govern, per tal d'evitar possibles inquietuds i possibles angoixes en moments determinats. És això el que puc dir en aquests moments. Farem els possibles perquè arribin els Projectes de Llei pels quals s'interessa el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Confesso que em creia que el senyor Conseller Primer concretaria més, perquè aquesta promesa vaga que ha fet de la pròxima etapa parlamentària, no sabem quin abast dóna a aquestes paraules i no sabem ben bé quin serà el temps que es prengui el Govern de la Generalitat per a presentar aquests Projectes de Llei.

Recordo que, efectivament, el senyor Conseller Primer és conseqüent amb si mateix, perquè les paraules que ha dit són substancialment les mateixes que va pronunciar el dia 20 del passat mes d'octubre. També llavors va parlar d'aquesta promesa de fer les Lleis socials, també llavors va dir que ho tenia molt present i que procuraria fer-ho; però comprendre que l'opinió pública no sé si en tindria prou amb què estiguem promentent-li constantment uns estudis que ja vindran o uns resultats que es produiran en una pròxima etapa d'una llargada indefinida.

Com que no puc fer més que rectificar, hauré d'ésser molt breu; però en quant a aquesta prioritat de les Lleis de caràcter social, d'aquestes Lleis que han de satisfer aquests anhels de justícia social de què tot sovint es parla, jo em permetré recordar-li al senyor Conseller Primer que probablement no deu tenir present que fins el 1.º de novembre — segons les dades que tinc ara, que són fins el 1.º de novembre només — fins el 1.º de novembre, el Parlament Català, en aquests inicis de la seva autonomia política, quan havia d'efectuar una obra de transformació tan gran i havia de consolidar la seva pròpia existència i l'existència de les nostres pròpies institucions polítiques, no ha dictat més que vint-i-cinc Lleis, i d'aquestes vint-i-cinc Lleis, ens trobaríem en què deu o dotze són Lleis purament de tràmit; són Lleis, apart de la dels Pressupostos, Lleis d'emissió d'unes Obligacions com un complement dels Pressupostos mateixos; Lleis creant un Consell de Cultura, que podria també fer-se perfectament en virtut d'un Decret; Lleis d'ajornament constant, primer d'unes eleccions, després d'unes altres, després d'unes altres; Lleis purament de tràmit, com us dic, sense haver escomès gairebé cap dels grans problemes que hem de resoldre en el Parlament de Catalunya.

Si exceptuem les Lleis de Pressupostos, que evidentment havien de tenir una gran transcendència, però que en el cas passat no en podien tenir cap per trobar-nos només en els inicis de la vida parlamentària nostra; si exceptuem la Llei Municipal, que ha donat lloc a tan poques discussions perquè precisament les discussions tingueren lloc en el sí de la Comissió i en el Parlament ha ocupat un poquíssim espai de temps, i si exceptuem l'únic problema al que en tot cas deu fer referència el senyor Conseller Primer, que és aquest de la Llei dels Contractes de Comerç, que aquesta si que ha ocupat atentament l'atenció del Parlament; si exceptuem això, no veiem enlloc aquesta atenció preferent als grans problemes de justícia social. Hem creat un Institut per a l'Atur Forçós, respecte del qual no sabem que hagi produït cap efecte beneficiós a la classe treballadora. Però encara que tot això hagi succeït, no veiem el que hi pugui haver una incompatibilitat entre el resoldre...

El Sr. CONSELLER PRIMER: No hi és.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...tots aquests problemes que donen lloc a la preocupació per la sort de les classes treballadores i els problemes més fonamentals de la nostra vida política.

Afortunadament, en el Consell de la Generalitat hi ha set Consellers, si no estic equivocat, que es poden distribuir perfectament entre ells aquest treball, i em sembla que algun d'ells podria lliurar-se, sense perjudici de la tramitació normal dels assumptes del seu propi Departament, a aquests problemes d'ordre polític. Si alguns d'ells es dediqués a això, comptant com compta amb la Comissió Assessora per assessorar-lo en la part purament d'antecedents legals, d'antecedents històrics que pogués convenir, no crec que fóra tan difícil arribar a formular un Projecte de Llei Electoral, que al cap i a la fi, fins fent o bé, no és tampoc un d'aquells problemes tan impossibles de resoldre que necessita una atenció tan gran per

part de tot el Consell de la Generalitat i després de tot el Parlament, sobretot comptant, com es pot comptar, amb la col·laboració de tots els sectors de la Cambra, perquè tots els sectors de la Cambra desitgen el mateix.

Jo agraeixo la bona intenció del senyor Conseller Primer i vull creure que el senyor Conseller Primer realment es proposa presentar aviat...

El Sr. CONSELLER PRIMER: Evident.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però em permetria pregar-li que si no m'ho vol contestar d'una manera directa per no comprometre's excessivament, quan menys que ens permeti creure que aquesta etapa parlamentària vol dir simplement un espai de poques setmanes, perquè no sigui una qüestió de què una «etapa parlamentària» vulgui dir aquí que no tenim la divisió de les nostres tasques en legislatures, vulgui significar «l'etapa parlamentària» fins a fi d'aquest Parlament, fi d'aquest Parlament que no sabem pas quan serà, però que evidentment convindria que la Llei Electoral per a la renovació del Parlament vingués bastant distanciada de la vida natural que aquest Parlament hagi de tenir.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Pot estar tranquil el senyor Duran i Ventosa. I permeti'm el senyor President...

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Dos mots només, per rectificar unes paraules que potser s'aparten una mica del prec d'una legislació de caràcter polític; unes paraules que acaba de pronunciar en la seva rectificació el senyor Duran i Ventosa.

Crec que s'ha excedit una mica en judicar l'obra de caràcter social feta per aquest Parlament. Una bona part d'aquesta obra de caràcter social queda reflectida en la Llei de Pressupostos, i em refereixo i penso especialment, en dir això, a tot el que fa referència a l'atur forçós. I el Govern de la Generalitat, i estic segur que de tota la Majoria considera, no per la sort de les classes treballadores solament — aquest és l'error de la V. S. i aquest és l'error indubtablement del grup del qual forma part la V. S. —; que el Govern de la Generalitat no legisla, quant a la legislació social, pensant en la sort de la classe treballadora, sinó pensant en la sort de totes les classes de Catalunya, i considera una obra legislativa saludable per a totes les classes de Catalunya l'obra de caràcter social que fa referència a l'atur forçós, i considera beneficiosa per a totes les classes de Catalunya l'obra fonamental, l'obra cabdal, que no deu interrompre el Parlament, de la Llei de Contractes de Conreu, i considera una sort per a totes les classes de Catalunya, la Llei de Cooperatives, que el Govern desitja que sigui discutida ràpidament, amb tota l'eficàcia i amb la màxima claredat possible, i espera que per això, pensant en la salut de totes les classes de Catalunya, no solament en la sort de les classes treballadores, no hi hagi per part de cap Minoria obstacles en l'avenc d'aquesta legislació, en la seguretat que això produirà per a tots els representants de Catalunya d'aquest Parlament, gratitud i aplaudiment de tot Catalunya.

De manera, senyor Duran i Ventosa, que no és una cosa tan minça. Hi ha Lleis de caràcter fonamental que tenen una traducció directa en els Pres-

supostos formulats pels Governos anteriors; hi ha Lleis de caràcter social que es troben en debat o estan posades en debat en el Parlament; hi ha, com sap la V. S., també en estudi, noves Lleis en les Comissions, de les quals s'espera únicament el dictamen.

I jo, per acabar, en relació al que havia motivat el prec concret del senyor Duran i Ventosa, em reitero en les manifestacions, i pot estar tranquil perquè coincideix el desig de la V. S. amb el desig del Govern; i quant a aquesta etapa parlamentària — subratllo el nom, corresponent al subratllament que ha fet la V. S. —, no serà, en tinc gairebé la seguretat, d'una llargada de gaires setmanes.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Cultura.*)

Les facilitats donades per a l'emissió del sufragi

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Aprofito l'avinentsa de trobar-se a la Cambra el senyor Conseller de Governació per a adreçar-li unes preguntes que ja vaig tenir l'honor d'anunciar-li.

La V. S. va publicar, amb data del 17 de novembre, una Ordre relacionada amb la preparació de les eleccions municipals que havien d'haver tingut lloc el 19 d'aquest mateix mes. En aquesta Ordre es donaven instruccions per a facilitar l'emissió del vot als habitants de nuclis urbans disseminats, intenció completament lloable, perquè crec que els Poders públics han de donar tota classe de facilitats perquè tots els ciutadans puguin emetre el seu vot amb les menors incomoditats possibles. Suspeses les eleccions per a les quals havien de regir aquestes disposicions, jo desitjaria conèixer el criteri del senyor Mestre, del meu distingit amic, sobre si per a aquestes properes eleccions municipals es mantenen les mateixes disposicions o bé si ell pensa introduir-hi algunes modificacions havent-hi temps com hi ha.

I després volia fer-li una altra pregunta respecte a quina és la missió de les Junes municipals del Cens en donar compliment a les disposicions dictades pels Ajuntaments en virtut de les disposicions a què fa referència aquesta Ordre; és a dir, si les Junes municipals del Cens han d'ésser merament uns organismes mecànics que donin compliment a les disposicions dels Ajuntaments a què fa referència aquesta Ordre, o bé que, en quan els Ajuntaments faltin a les disposicions d'aquesta Ordre, si ells han d'acatar-les o bé si els queda algun recurs per a esmenar errors que hagin comès els Ajuntaments en voler-se aprofitar dels avantatges que els donen aquestes disposicions.

Es sobre aquestes dues preguntes que desitjaria conèixer el criteri del senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Tinc molta satisfacció de contestar les preguntes del distingit Diputat senyor Tallada, perquè em permet aclarir alguns extrems que precisament en el dia d'avui he aclarit, respecte d'algun cas, per una denúncia que se m'ha presentat.

Conseqüent amb les facilitats donades per les disposicions transitòries de la Llei Municipal aprovada per aquest Parlament, vaig dictar l'Ordre a què la V. S. ha fet esment, per donar facilitats als electors d'emetre els seus sufragis allà on hi havia nuclis urbans disseminats o que estaven no conjunts amb un nucli total de població.

Jo creia que no es podia donar una màxima llibertat per ésser això un assaig, perquè tots els assaigs poden produir bons o mals resultats i s'han de prendre unes certes prevencions per la possibilitat d'un fracàs. Aquestes prevencions varen ésser dues. Una, fixar que la distància entre el nucli principal i el poble disseminat seria de 2,000 metres, i segon, que el nombre d'electors havia d'ésser almenys de cent. Aquest Decret és el que s'ha mantingut i el que es mantindrà íntegrament junt amb les restants disposicions fins a l'hora actual. Però, naturalment, l'assaig és fet i puc avançar a la V. S. que ha donat un bon resultat. Distingits companys de la Minoria de Lliga Catalana, han acudit a mi en alguns casos, que veritablement es convertien en anomalies, que no es donaven aquestes facilitats que marcava el Decret, i puc tenir la satisfacció de dir que tots els casos han estat resolts amb estricta justícia, perquè jo crec que el que ha de fer el Conseller de Governació és donar precisament aquestes facilitats que se li marcaven en la disposició transitòria.

Ara, naturalment, se m'han presentat durant aquest termini de temps moltíssimes, no reclamacions, perquè no poden ésser-ho, sinó peticions de poblacions o agregats que no reunien aquestes dues condicions o almenys una d'elles, perquè la de distància sí que l'he de mantenir i la mantindré intangible; que no reunien el nombre d'electors fixat, però que veritablement era una cosa raonable que pobles que es trobaven inclús fins a 40 quilòmetres del nucli principal de població, hi ha un o dos casos excepcionals, però hi són, que perquè només tenien seixanta electors no podien emetre el seu sufragi, i altres, que és el cas més corrent, que tenien cinquanta, seixanta, setanta electors, noranta inclussiu, perquè vegi la V. S. que he mantingut intangible el Decret que ni en el cas de noranta no he fet un cas especial, perquè amb l'excepció, un cop trencat el Decret, no n'hauria quedat res. Penseu que hi ha casos més corrents de seixanta, setanta o vuitana electors que estan a 10 i a 12 quilòmetres de distància del nucli principal i com que això es dona principalment a les parts montanyoses, quasi sempre resulta que les facilitats de comunicació són tan relatives que moltes vegades no existeix altre cosa que simple camí de cabra. Això motiva avui dia que per fer aquest trajecte, si abans que només votaven els homes, era ja una dificultat perquè els vells, els malalts i altres no podien traslladar-se, però encara resultava que una fracció d'electors podia fer el camí sinó s'hi oposava un obstacle insuperable; però avui, votant les dones, és impossible, i pràcticament es priva de votar la major part d'electors. En vista d'aquesta petició, és el meu criteri que aquestes facilitats que s'ha donat de 2 quilòmetres i cent electors, es donin establint una escala més distanciada, perquè sinó, no hi hauria cas; però tenint en compte

les distàncies cal fer una escala forçosament que almenys als 10 ó 15 quilòmetres de distància, que ja és una distància respectable, puguin formar-se nous collegis electorals, i m'ha semblat per a donar més facilitats, que en lloc de cent electors, fossin cinquanta. Això és el que puc avançar a la V. S., que és el meu criteri, per a les vinents eleccions municipals.

Respecte a la segona pregunta que també es refereix al mateix Decret, he de manifestar ben clarament el meu criteri. En la forma que està redactat el Decret estableixo clarament unes dades en les quals hi ha inclús una exposició al públic, i un ciutadà, un de sol, que faci una reclamació, serà aquesta atesa pel Departament de Governació, com ja ho han estat, perquè hi ha hagut casos en què he rebut una sola denúncia d'un ciutadà, i n'hi ha prou en què sigui un sol ciutadà perquè sigui atesa, i si correspon, resoldre favorablement. I, per tant, crec que les Junes municipals, en aquest cas no havien de fer més que complir els tràmits legals de nomenar els Vocals i les Meses dels Collegis, deixant la interpretació al Conseller, que és el que s'havien d'adreçar els recursos, sense voler dir que inclús una iniciativa d'un ciutadà qualsevol, que junt amb el compliment que ordenava el Decret hagués vingut fent constar que considerava que no era normal la tramitació feta pel Jutge, també l'hauria atesa amb el mateix gust i satisfacció. Però crec que les Junes municipals del Cens, no haurien de fer més que nomenar les taules, i el lloc on havien d'actuar.

I amb això queda contestat el prec del senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: He d'agrair al senyor Conseller de Governació la contesta que ha donat al meu prec i l'amabilitat amb què ho ha fet. Estic completament d'acord amb l'orientació seguida i crec que tots ens hem de felicitar que cada vegada es donin més facilitats a tots els electors perquè puguin complir el seu deure. Respecte a l'actitud que han de prendre les Junes municipals del Cens quan els Ajuntaments prenen un acord en oposició a les disposicions de l'ordre, dictada pel senyor Conseller de Governació, si bé en principi crec que ha d'admetre's la teoria, crec que ens hem de fer càrrec del que passa en les petites poblacions en les quals la major part dels seus habitants estan poc assabentats de les Lleis, i no saben els terminis dintre dels quals poden fer les reclamacions, i si bé comprenc que les Junes municipals del Cens han de donar compliment a les disposicions dels Ajuntaments, crec que almenys aquest dret que el Conseller de Governació reconeix que els ciutadans tenen d'adreçar-se-li, fent-li veure els manaments que han comès els Ajuntaments en crear nous collegis electorals en virtut d'aquestes disposicions, crec que ha de merèixer una preferent atenció del senyor Conseller de Governació. Amb aquesta promesa i amb el coneixement que en tingui tothom, mitjançant la publicació en el DIARI DE SESSIONS, crec que quedaran aclarits tots els dubtes, i per tant, torno a donar les gràcies al senyor Conseller per les seves explicacions.

El Sr. CONSELLER de Governació : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació : Només per a fer constar al senyor Tallada, que ja ha estat precisament a iniciativa meua que li he dit que atendria totes les reclamacions que se'm fessin ; però de cap de les maneres puc sentar com a teoria que un Decret del Conseller de Governació no es complimenti, tant si es per part de l'Ajuntament, com per part de la Junta Municipal del Cens.

La reposició d'uns Regidors de l'Ajuntament de Sant Celoni

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Recordaran que en el mes de maig es va parlar en alguna interpellació que va tenir lloc aquí d'uns casos de suspensió d'Ajuntaments fets pel senyor Conseller de Governació, càrrec que llavors exercia el senyor Selves : una d'aquestes suspensions era la de l'Ajuntament de Sant Celoni. No he de repetir ara el concepte que ens va merèixer aquesta suspensió, perquè no és cas de la pregunta que vaig a fer al senyor Conseller de Governació. Una simple relació de dades, sí que he de fer per a fonamentar aquesta pregunta : el dia 27 de maig és la data en què va ésser suspès l'Ajuntament de Sant Celoni ; el dia 6 de juny va ésser nomenada la Comissió gestora en substitució d'aquell Ajuntament ; el 25 de juliol el senyor Conseller de Governació va passar els antecedents tots d'aquest expedient al Jutjat d'Instrucció. Saben els senyors Diputats que l'art. 190 en relació amb el 194 de la Llei Municipal, disposa que aquestes suspensions de regidors, no poden durar més de cinquanta dies, passats els quals han d'ésser reposats els Regidors suspesos, a menys que es passi l'assumpte als Tribunals, puix llavors cal estar pendent del fall que donin els Tribunals. Quan els Tribunals dicten resolució absolutòria dels acusats, aleshores aquests han d'ésser reposats en el seu càrrec i si no són reposats dintre del terme de vuit dies després de la resolució judicial, els que detenten els càrrecs interins incorren en el delictes d'usurpació de funcions.

Doncs bé ; els antecedents d'aquest assumpte foren passats al Jutjat el 25 de juliol. El Jutjat va instruir les diligències corresponents, va instruir el sumari i en mèrits d'aquest sumari no va trobar responsabilitat de cap manera per a dictar cap sanció contra aquells Regidors. Va passar l'assumpte a l'Audiència, i l'Audiència provincial, en data de 1.ª de desembre, ha dictat aute de sobreseïment en aquella causa. El dia 2 de desembre, o sigui el dia següent de dictat aquest aute, els Regidors suspesos de Sant Celoni es presentaren a la Casa Consistorial i requeriren als individus que formen la Comissió gestora perquè els donguessin possessió dels seus càrrecs. No havent estat atesos varen enviar una comunicació al senyor Conseller de Governació demanant ésser

reposats en el càrrec del qual havien estat suspesos. El Tribunal, per altra part, va fer saber, tant als Regidors suspesos com als individus de la Comissió gestora, com al senyor Conseller de Governació, la resolució dictada, i en aquest cas ens trobem que havent transcorregut no ja els vuit dies que marca la Llei municipal vigent, sinó des del 1.ª de desembre fins a la data en què avui ens trobem, més de dues vegades els vuit dies, aquests Regidors suspesos de Sant Celoni no han estat encara reposats.

Jo voldria demanar al senyor Conseller de Governació si té la bondat de dir-nos el seu criteri respecte d'aquest particular i si aquests Regidors seran realment reposats o si hi ha alguna altra cosa que obligui a demorar o a deixar sense efecte aquesta reposició.

El Sr. CONSELLER de Governació : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació : Coincideixo amb el senyor Vallès i Pujals en què tal com preveu l'article de la Llei municipal, en tota suspensió de Regidors cal estar a les resultes dels Tribunals de Justícia. Naturalment, s'ha de fer la conseqüent reposició, però s'ha de fer aquesta reposició sempre que recaigui sentència absolutòria definitiva. Així diu clarament l'art. 190 de la Llei municipal.

No ha rebut la Generalitat, no ha rebut el Conseller de Governació, la comunicació de l'aute de l'Audiència de Barcelona, i aleshores el Conseller de Governació, tenint en compte que en el comunicat, tant dels Regidors afectats com de la Comissió gestora, que seguidament ho va comunicar al Conseller de Governació, es diu que s'ha dictat aute de sobreseïment provissional, sense dir res més, en dues línies esquêtes, i sense comunicació de l'Audiència al Conseller de Governació, com creiem que era de consuetut, he demanat aquests antecedents, la comunicació d'aquest aute a l'Audiència, en la seguretat de què en rebre la confirmació de l'aute, que jo espero, perquè suposo que ha d'existir ; i d'estar aquest aute dictat en els termes que marca la Llei, seran reposats en absolut els Regidors de l'Ajuntament de Sant Celoni.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : No em plau la resposta del senyor Conseller de Governació. Realment em sembla veure aquí un subterfugi per anar demorant la reposició d'aquests Regidors. El senyor Conseller de Governació s'ha excusat ja amb allò que alguna vegada aquí s'ha qualificat de «tíquis miquis legal», de si s'ha rebut o no la còpia de l'aute dictat per l'Audiència.

El Sr. CONSELLER de Governació : Perdoni, senyor Vallès i Pujals ; no entenc com parla de tíquis miquis legals, quan les VV. SS. són els homes de la legalitat.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : L'Audiència, senyors Diputats, ha comunicat al senyor Conseller de

Governació que havia dictat aute de sobreseïment provisional en aquesta causa.

El Sr. CONSELLER de Governació: No; per ara no.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Si el senyor Conseller de Governació vol rebre tot l'aute íntegrament; però si ja l'Audiència li comunica que ha dictat aquest aute...

El Sr. CONSELLER de Governació: L'Audiència no ha comunicat res al Conseller de Governació o, almenys, no ha arribat a les meves mans.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: La casa és gran i els papers es poden perdre, però l'Audiència...

El Sr. VALLS I TABERNER: També es varen perdre les còpies de les actes de Barcelona. (*Rumors i rialles.*)

Diverses VEUS: No, no; està equivocant.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No solament ho ha comunicat l'Audiència, sinó que tinc aquí còpia oficial d'una providència dictada amb posterioritat, amb data 16 d'aquest mes, en què l'Audiència, en vista de què no es reposaven aquests Regidors, ordena oficiar novament al senyor Conseller de Governació, per als efectes ja de la reposició. Així com en el primer aute no parlava de la reposició, perquè es limitava a sobreseir la causa, ara, als efectes de què siguin reposats en el càrrec, dicta una providència, amb data 16 de desembre, en què es reitera aquest propòsit.

Per altra part, a part d'aquest aspecte de la qüestió, el senyor Conseller de Governació ens parlava de què la Llei Municipal es refereix a absolució.

El Sr. CONSELLER de Governació: Sentència absolutòria definitiva.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Corre per la casa, per la Generalitat, i jo n'he sentit parlar, la versió de què facin el que facin aquests Regidors no seran reposats; corre per la casa, no diré si per les esferes altes o per les mitjanes o per les baixes, però corre per la casa aquesta versió i es diu que quan s'hagi rebutjat un pretext, se'n trobarà un altre. El pretext que avui està de moda és aquest de dir que la Llei Municipal determina que seran reposats els Regidors quan se'ls hagi absolt i que aquí no hi ha hagut absolució, sinó que hi ha hagut sobreseïment. Per això no s'hi pot passar. Comprendran tots els senyors Diputats que absolució només n'hi pot haver quan hi ha hagut processament i, per tant, estarien en millor situació aquells que haguessin estat processats que els que no ho haguessin estat.

Però, per altra part, no és la primera vegada, no és tampoc una invenció la que s'ha fet en la Generalitat avui amb aquest pretext, sinó que aquest pretext es veu que havia estat ja explotat en els bons temps de Romero Robledo, de què parlàvem al referir-nos a aquest assumpte. I hi han disposicions categòriques que diuen: *Los Concejales suspensos y entregados a los Tribunales por real orden deben volver al ejercicio de su cargo si en las causas que se les haya formado recae auto de sobreseimiento, sea libre, sea provisional.* Real ordre de 30 de maig del 1898, i sentències del Tribunal Suprem de 29 de febrer del 1908 i 11 de setembre del 1922. De manera, senyors Diputats, que aquest cas de si el sobreseïment és equivalent a l'absolució, i si el sobreseïment provisional no és un sobreseïment definitiu,

ha estat resolt per disposició del Poder executiu i per sentència del Tribunal Suprem.

Jo crec, senyors Diputats, que la serietat de què hem de revestir tota l'actuació nostra, i sobretot per aquella serietat que joestic convençut de què el senyor Conseller de Governació actual, el senyor Mestres, volia revestir la seva actuació davant de la política de la vida municipal actual, és precis que aquest cas de Sant Celoni es resolgui quant més aviat millor.

Tot el que nosaltres varem dir en qualificar la disposició del senyor Selves sobre aquells Regidors, i algunes altres de similars que es varen fer en aquells moments, tots els motius que nosaltres varem dir que es perseguien amb aquella suspensió, quedarien plenament confirmats si es va demorant amb un pretext i altre la reposició d'aquells Regidors. Ha de tenir en compte el senyor Conseller de Governació i el Govern tot, que no solament és una resolució del Tribunal que obliga a aquesta reposició, sinó que hi ha encara quelcom que per a nosaltres és superior a això, hi ha un veredict del poble, del seu poble, que són unes eleccions celebrades fa poc temps, en les quals la majoria absoluta, una majoria aixafadora d'aquell poble, va votar en pro de la política que seguien aquells Regidors, el qual vol dir realment, que no han merescut ni la sanció del Tribunal, ni molt menys la sanció dels seus conciutadans. Per tant, crec que el menys que pot fer el Govern i el Conseller de Governació, és no sols no posar obstacles, no posar dilatòries a la reposició, sinó avençar-se tant com pugui en aquest acte de reparació que es deu a aquests Regidors.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Em permet una pregunta el senyor Vallès i Pujals?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Les que vulgui.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Només preguntar-li si creu el senyor Vallès que tot el Parlament guanyaria en serietat si no es portessin a debat rumors agafats una mica enlaire i que són completament absurds, com alguns dels que acaba de manifestar el senyor Vallès? (*Rumors.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però hi ha el fet!

El Sr. CONSELLER PRIMER: Ell ha discutit a darrera hora, a base de rumors que, en relació amb l'actuació del Govern de la Generalitat són completament absurds. (*Protestes en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Hi ha la distinció de l'absolució lliure i el sobreseïment.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Aquesta és una qüestió judicial a la qual ha contestat ja el senyor Conseller de Governació, i que no afecta per res als rumors que ha posat a debat el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Però — si em permet — el fet confirmen els rumors. Els rumors diuen que no se'ls reposarà, i el fet és que no se'ls reposa. La Llei diu que hi ha vuit dies, n'han passat vint des del dia en què es dictà la resolució i no se'ls reposa.

El Sr. CONSELLER PRIMER: A veure, doncs, si resultarà més difícil que l'Audiència es posi en comunicació amb el senyor Conseller de Governació, que no amb el senyor Vallès i Pujals!

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: El senyor Vallès i Pujals, amb la seva habilitat característica i amb una intelligència que tots reconeixem, ha tingut la facilitat de paraula necessària perquè a una cosa que és ben clara, i que he dit en poques paraules, buscar-li aquell efectivisme polític del qual jo sóc tan enemic.

Dic a la V. S. que només espero — i, naturalment, no seria jo qui s'atrevis a demanar-ho a l'Audiència si l'Audiència m'ho hagués tramès — només espero que l'Audiència em porti l'auto dictat, que me'n doni coneixement — i dic a la V. S. que no el tinc — perquè jo, en vista de la resolució prengui les determinacions que la Llei preveu. I em sembla que amb això queda ja prou aclarit.

Sobre un futur Projecte de Llei electoral

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Aquesta Minoria desitja dirigir un prec al senyor Conseller Primer, que fa referència a la més o menys propera presentació d'un Projecte de Llei Electoral a aquest Parlament.

Hem escoltat amb atenció les paraules canviades amb motiu d'un altra prec semblant que ha dirigit el senyor Duran i Ventosa, i les paraules de resposta del senyor Conseller Primer. El nostre prec està orientat en el sentit de demanar al Govern, que tingui pressa en presentar aquest Projecte de Llei Electoral al nostre Parlament. Nosaltres creiem que és cada dia més necessari que la política segueixi camins semblants als de les ciències experimentals, i que s'aparti cada dia més del costum inveterat dels advocats, de cercar més antecedents jurídics, coses mortes, coses que no poden portar cap influència en la vida actual.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Les eleccions són coses mortes?

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Quan es perden, sí! (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: Continuant, senyors Diputats, en l'expressió del nostre pensament, volem dir al Govern de Catalunya que no fa pas molts mesos, quan es discutia en aquest Parlament la Llei electoral Municipal Catalana nosaltres ja dèiem que havent dictat recentment les Corts constituents espanyoles una Llei Electoral que nosaltres tinguérem la gosadia de dir que la creïem la Llei Electoral més dolenta del món...

El Sr. CONSELLER PRIMER: I nosaltres.

El Sr. RUIZ I PONSETI: ... en moments en què aquella Llei Electoral encara no s'havia sotmès a una experiència, nosaltres creïem prematurament elaborar una nova Llei Electoral; ara diem el mateix; creïem que el Govern de la Generalitat s'apressaria si, sense haver sotmès a la prova definitiva de l'experiència una Llei Electoral Municipal catalana que nosaltres hem qualificat també de molt dolenta, que no ens trobèssim que la Llei Electoral de Catalunya fos una semblança d'aquella feta apressadament, abans de tocar-ne les seves conseqüències, que poden ésser tristes per a Cata-

lunya, com foren tristes per a tota la República espanyola, les conseqüències de la Llei Electoral dictada per les Corts Constituents.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Segons es guanyen o es perden...

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo sé molt bé, senyors Diputats, que els senyors de Lliga Catalana, no fan dependre mai llur posició en allò que fa referència a la Llei Electoral, del guanyar o del perdre, sinó que sempre pensen el mateix.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Sempre guanyar! (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo espero que els senyors de Lliga Catalana ens faran l'honor de creure'ns a nosaltres tan honestos com ells mateixos en aquest punt. La nostra posició respecte a la Llei Electoral ha estat sempre la mateixa. Mai hem tingut l'esperança d'un guany immediat i sempre hem defensat la nostra posició. Es per això que esperem que el dia que haguem de discutir una nova Llei Electoral, Lliga Catalana farà honor a les seves antigues conviccions, independentment de les circumstàncies polítiques del moment.

Per això invitem novament el Govern, que no hi vagi depressa, que esperi que haguem fet la prova de la Llei Electoral Municipal, i després tornarem a parlar-ne.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ¿Que es refereix a la representació proporcional? Nosaltres ho mantenim.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: El Govern recull aquestes manifestacions ponderades del senyor Ruiz i Ponseti, però no pot modificar cap de les expressions fetes anteriorment, perquè aquestes manifestacions i la seva actitud obeeixen a allò que considera un deure seu d'anar realitzant el que és ja un compromís davant de Catalunya, de complimentar el que disposa l'Estatut Interior del nostre país.

Quant a la forma i a l'esperit i a l'orientació d'aquestes Lleis polítiques, no solament ho ha de dir el Govern de Catalunya, sinó que ha de tenir la paraula el Parlament, i aleshores serà quan, juntament amb l'experiència de la Majoria i la de les Minories, podran sentir-se les opinions, les manifestacions i els criteris que tinguin els senyors de Lliga Catalana, que advoquen urgentment per la presentació d'aquesta Llei. No he de dir altra cosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa, per al·lusions.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Només per una al·lusió personal i perquè no vull deixar enlaire que per part de Lliga Catalana hi hagués cap contradicció amb les manifestacions que va fer en altres sessions d'aquest Parlament, voldria repetir als companys de la Minoria d'Unió Socialista i a tot el Parlament que Lliga Catalana, prescindint del resultat que hagin tingut les eleccions passades i de les eventualitats que puguin tenir altres eleccions, manté el mateix criteri partidari de la representació proporcional.

Si és això el que desitjava saber el senyor Ruiz i Ponseti, consti que, autoritzat pels meus companys de Minoria de Lliga Catalana, faig aquesta confirmació del nostre criteri de sempre.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Bases de la Cooperació

El Sr. TALLADA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ha sortit ara un moment.

El Sr. PRESIDENT: No hi ha cap inconvenient doncs, en què parli el senyor Tallada. Té la paraula el senyor Tallada.

El Sr. TALLADA: Senyors Diputats: El requeriment que va dirigir l'honorable senyor Conseller d'Economia i Agricultura, en el discurs de presentació d'aquest Projecte de Llei, perquè totes les Minories manifestessin quina era llur posició davant del problema, ens ha d'animar i refermar en la nostra posició d'exposar a aquesta Cambra en ocasió d'aquest debat, quin és el nostre pensament sobre aquest problema i quin és el criteri que ens ha merescut la lectura del Projecte que comencem en aquest moment a discutir.

(Ocupa la presidència el senyor Serra i Hünter, Vice-president primer de la Cambra.)

Indubtablement, aquest criteri s'anirà concretant molt més a mesura que es vagin discutint els diversos capítols de què consta aquesta Llei, i sobretot quan entrem en la discussió de les Lleis especials de sindicats, cooperatives i mutualitats; i en les esmenes que anirem presentant als diversos capítols d'aquestes Lleis especials, restaran ben clars, restarà ben marcat, fins on les nostres idees acompanyen les idees del Govern que ha presentat aquest Projecte de Llei, fins a quin punt se'n separa d'una manera oberta i completa. Però indubtablement, el problema de les cooperatives, el problema dels sindicats i de les mutualitats té una importància tan extraordinària en tots els pobles moderns que nosaltres hem de donar el nostre assentiment, nosaltres hem de dir que el Govern ha fet un bon servei al país, en presentar un Projecte de Llei sobre aquesta matèria. El nostre poble té una tendència evidentment molt individualista; però malgrat aquesta tendència individualista, totes aquestes formes d'associació a les quals es refereix aquest Projecte, han pres dintre del nostre poble una importància tan extraordinària, que vertaderament mereix la pena de què se li doni una estructuració legal. I aquesta importància, per tant, justifica que el debat que estem començant tingui una certa amplitud perquè tots puguin exposar el seu pensament.

En aquesta primera intervenció de la Minoria de Lliga Catalana ens limitarem a unes consideracions de caràcter general sobre el problema i sobre l'estructura del conjunt, deixant per a després amb els vots particulars que hem presentat i algunes esmenes que presentarem, fixant d'una manera més exacta i precisa el nostre criteri sobre la matèria.

El problema de la cooperació, considerat en

general tal com ho considera aquest projecte de bases, és un problema extraordinàriament complex. Sí; és un problema extraordinàriament complex, perquè en aquest Projecte s'inclouen associacions que si bé tenen un cert nexa comú, no obstant en altres aspectes de la seva economia, es separen completament. Els sindicats, les mutualitats, i les cooperatives, són institucions que obeeixen, és clar, a aquesta cooperació humana per realitzar una determinada tasca econòmica en bé de tots. Vénen a plasmar dintre de la realitat, aquell criteri de l'«un per tots i tots per un»; però les seves modalitats són tan diferents que vertaderament representa alguna dificultat el voler comprendre dintre d'una Llei, encara que sigui de bases, manifestacions tan diferents, de les formes d'associació humana. I no sols són aquestes formes dels sindicats, cooperatives i mutualitats que entranyen diferències ben remarcables entre elles, sinó que inclús dintre de qualsevol d'elles existeix una varietat de matisos tan extraordinària, els que es representen per les cooperatives de producció i per les cooperatives de consum, per les cooperatives de crèdit, les cooperatives de construcció, les cooperatives de préstec d'útils per diverses economies individuals, la compra en comú de diverses matèries per indústria o de productes per diverses activitats industrials, que vertaderament constitueixen un problema tan complex que mou a meditació i dificulta extraordinàriament el voler resoldre d'una sola vegada encara que sigui en línies generals, l'estructuració legal d'aquestes diverses manifestacions de l'associació humana.

Indubtablement, en virtut del desenvolupament extraordinari que han pres en els temps moderns les cooperatives, en virtut de la varietat de formes que adopten — i en parlar de cooperatives en tota aquesta discussió de caràcter general ens referim a les formes d'associació que la Llei comprèn — per alguns s'ha donat a la cooperació un abast extraordinari, molt superior al que les seves possibilitats permet. I així, tenim l'exemple de Schulze Delitzsch, un dels homes que més ha fet per la cooperació, i que va creure que les organitzacions cooperatives podrien arribar a resoldre per complert tot el problema social; i altres, com per exemple Lasalle, que com tots saben va dedicar una gran part de les seves activitats a la creació i foment de les cooperatives de producció, i va creure que en les cooperatives estava l'alliberament de la classe treballadora, fins al punt de què en un manifest cèlebre va demanar al rei de Prússia, que concedís una subvenció de 100 milions de talens per a comprar empreses industrials, organitzar-les en cooperatives i amb els beneficis que s'obtinguessin d'aquesta organització cooperativa industrial, anar després substituint de mica en mica totes les demés formes i branques de la indústria privada. Però el desenvolupament històric i els estudis científics han fet veure, han demostrat que era exagerat aquest abast que es volia donar al règim cooperatiu; i la cooperació ha quedat en un forma molt útil i interessant, digna d'ésser fonamentada, d'unió entre diverses economies individuals, amb mires a una orientació comú; però no ha anat el món evolucionant vers una forma d'estat cooperatiu que vingués a resol-

dre els problemes que l'organització capitalista té resolts ja i alguns que sorgeixen de les organitzacions actuals econòmiques del món, doncs, quan en una part del món s'estableix un ordre nou, com a Rússia, les cooperatives són o bé tan sols un nom o una institució disfressada en virtut de la qual l'Estat dona sortida a tota la producció industrial; són formes que de cooperativa tenen sols l'apariència, però que en el fons varia extraordinàriament el concepte que de cooperatives tenim en el nostre món occidental. Fins el moment actual, són encara els principis individualistes, els principis de la lliure competència, els que sintetitzen l'organització del món actual; i les cooperatives considerades sols en la seva part econòmica, prescindint de l'aspecte moral extraordinàriament important que elles tenen, però considerant-les sols pel seu aspecte econòmic, no són més que manifestacions que es recolzen en els principis capitalistes; perquè la competència entre les cooperatives i altres entitats comercials és una cosa evident, i perquè la major part de les cooperatives estan afectades o estan dirigides vers un problema de beneficis que és el que representa una diferència entre un preu de compra i un preu de venda, que en definitiva són principis purament capitalistes.

Això no vol dir, no obstant, que les cooperatives no hagin d'ésser estimulades, perquè nosaltres creiem que no solament són els principis econòmics, són les motivacions de caràcter econòmic les que ens han de moure el món, sinó que cal introduir dintre del terreny de l'economia principis espirituals que vinguin a fer més planer el desenvolupament del món. I així, si el defecte principal que trobem en el capitalisme és que certs principis de caràcter moral no han vingut a modificar, a minvar, tot el joc aquest de l'egoisme humà que hi ha en el fons del capitalisme, així creiem també que sense una introducció de principis espirituals, de principis morals, són completament utòpiques formes que avui dia es preconitzen per a donar una altra organització al món.

La cooperació, si representa un principi espiritual, superior, ha d'ésser organitzada i ha d'ésser estimulada, i així nosaltres no veiem cap inconvenient en què es dicti una Llei com aquesta en la qual es dirigeixin estímuls, àdhuc estímuls de caràcter econòmic, pel foment de la cooperació. Però si entenem nosaltres que és útil establir ensenyances de caràcter cooperatiu, si entenem que pot ésser útil fomentar amb mitjans econòmics la creació d'organismes de caràcter cooperatiu, nosaltres, en canvi, dissentim per complet del projecte, en quant mitjançant una subvenció — perquè en algun article s'assignen subvencions tretes del diner del contribuent —, es va afavorir a unes determinades entitats econòmiques perquè estableixin una competència amb industrials o petits comerciants que han contribuït a pagar aquesta contribució, després de la qual se'ls ha de subvencionar amb aquests cabals.

La constitució política i àdhuc la constitució econòmica de la nostra Catalunya descansa, en gran part, sobre aquesta classe mitja, sobre aquests petits botiguers i petits industrials, que són la força de la nostra Catalunya i no solament la força econòmica, sinó àdhuc l'estabilitat política de la nostra terra i, per tant, tot el que tendeixi a disminuir, a fer mal a aquesta força que nosaltres entenem fonamental en

la nostra economia, ha de trobar la nostra desaprovació.

Creiem que es pot fomentar la cooperació, però estarem enfront de vosaltres en quant es fonamenti en forma que desvirtui i en forma que mixtifiqui la pròpia cooperació. Per exemple, el que puguin vendre les cooperatives al públic en general, fent una competència a les altres entitats comercials existents a la població, i en quant aquestes organitzacions de les cooperatives siguin ajudades mitjançant subvencions donades a conseqüència de les disposicions d'aquesta Llei.

Això és el que en línies generals he de dir en l'actual moment i en les esmenes que presentarem als diferents articles d'aquest Projecte ja anirem marcant fins on arribi el nostre criteri en aquest punt, i es donarà un xic més de claredat a les nostres paraules, com també les intervencions dels meus companys de minoria. Fet aquest exordi sobre la totalitat del problema, anem a examinar, per bé que lleugerament, les diverses parts del Projecte de Llei.

Aquesta Llei, com és natural, com passa amb totes les Lleis d'aquesta mena, comença per una definició de l'institució objecte del Projecte, i aquesta definició indubtablement és una definició difícil, completament difícil per varies circumstàncies que vaig a exposar.

En voler definir aquest conjunt d'institucions es corre el risc de fer una definició molt vaga en la qual hi tinguin cabuda una sèrie d'institucions que no tinguin absolutament res a veure amb el moviment cooperatiu, o de fer una definició tan estreta que en virtut de la transformació constant de la societat i de l'aparició de formes noves en el terreny cooperatiu es deixi fora la definició de la Llei alguna d'aquestes formes. I així, està clar, s'ha trobat el Govern i s'ha trobat la Comissió amb aquest art. 1.er que havia de definir una cosa molt difícil de definir i aquesta definició té unes falles que en el possible s'haurien d'esmenar.

En les dificultats amb què ha topat el Govern i la Comissió s'hi han trobat tots els que han volgut definir les institucions cooperatives. Jo no els dono una culpa major, perquè el problema és bon xic difícil; però sí que he de dir que no l'han resolt amb tota la sort que mereixia.

Agafeu qualsevol de les definicions, tinc aquí còpia de dues, per exemple. Una, la definició de la cooperació que dona el «Handwörterbuch der Staatswissenschaften». Els alemanys, especialment, són partidaris d'emprar una gran meticulositat i per treure les característiques d'una sèrie complexa de fèndems, i la definició que donen en el «Handwörterbuch der Staatswissenschaften», diu que és tota associació de persones per oposició a l'associació de capitals, feta amb vista a fins comuns.

La vaguetat d'aquesta definició és evident, perquè dintre d'aquesta definició hi podrien cabre una sèrie d'associacions que no tenen res a veure amb les cooperatives, per exemple, una societat recreativa o una de foment de cultura.

La Llei alemanya de l'any 1898 defineix ja les cooperatives amb alguna major precisió, sobretot marca ja una de les característiques que cal distingir en la cooperació i diu: «Que són societats que sense tenir un nombre determinat de membres, tenen com a finalitat desenrotllar l'adquisició i

l'economia dels seus membres, mitjançant l'explo-
tació de negocis en comú.»

Aquesta definició que, com dic, té també la
vaguetat que tenen totes les definicions dels sis-
temes cooperatius, és evident, ja que per exem-
ple no sé veure com es podria inquirir dintre
d'aquesta definició una forma de cooperativa com
la que es dediqués a la compra d'utilitatge per a
ésser prestat als diferents components del Sindi-
cat o de la Cooperativa. Té al meu entendre una
de les característiques que jo veig en les Coope-
ratives i aquesta està en el començament de la
frase o sigui allà on diu «sense necessitat de tenir
un nombre determinat de membres».

Amb aquest caràcter, el de què la Societat no
té un nombre determinat de membres, i les Socie-
tats capitalistes el tenen determinat, per a mi és
ja una de les característiques. A les Associacions
per accions es considera un membre cada una de
les accions, i aquesta indeterminació dels membres
de les cooperatives que dóna lloc a què puguin en-
trar i sortir els membres que la formen, dóna lloc
com a conseqüència a una variabilitat del capital
que en alguns moments pot posar en perill, inclús,
l'existència de les Cooperatives i dóna importància
als seus fons de reserva per a suplir les oscil·lacions
que podria sofrir el capital en virtut de l'entrada
i sortida contínua dels seus membres o dels seus
associats.

La definició que es dóna en el Projecte de Llei
té els mateixos caràcters de vaguetat, potser ac-
centuats, que he alludit en les definicions coope-
ratives que he anat veient, i aquesta vaguetat ve ac-
centuada al meu entendre perquè s'han volgut
ajuntar en una sola cosa tres formes que ofereixen
variants molt marcades, com són el Sindicat, la
Cooperativa i la Mutualitat, i després perquè àdhuc
en el terreny de les Cooperatives, vosaltres comen-
ceu parlant en general de les Cooperatives, però
més tard es divideixen les Cooperatives en mercan-
tils i populars, i volent legislar amb un caràcter
general es veu en l'estudi dels diferents articles
que els que han fet el projecte tenien en el seu
pensament la Cooperativa de caràcter popular i no
veien el problema d'una manera general.

Agafeu aquesta definició vostra i veureu, per
exemple, que es parla de què són comunitats vo-
luntàries, i comunitats voluntàries, indubtable-
ment ho són les Cooperatives populars. Comuni-
tats voluntàries inclús poden ésser-ho els Sindi-
cats; però no es podrien concebre en la Mutualitat
unes formes que no fossin voluntàries? Suposem
que s'establís amb caràcter obligatori l'assegu-
rança de les malalties i que es cerquessin com a
base de l'organització d'aquesta assegurança les
Mutualitats, i, per tant, tot individu vingués obli-
gat a pertànyer a una determinada mutualitat.
Llavors desapareix el caràcter voluntari que es
dóna a la definició de la cooperació de caràcter
general.

Es parla després de què són entitats que ten-
deixen a suprimir tota mena de lucre entre els
seus associats, i jo dic que no veig que l'aspecte
de lucre en els associats desaparegui amb les coo-
peratives de consum, en les quals, un dels incen-
tius dels consumidors, es tocar a fi d'any una dife-

rència en les compres que hagin fet en virtut dels
beneficis obtinguts per la Cooperativa.

Indubtablement, els que no han de fer bene-
ficis són les organitzacions cooperatives, però els
associats poden pertànyer a cooperatives en les
quals existeixen i en realitat existeix llavors un
esperit de lucre entre els components de la Coo-
perativa.

Aquesta mateixa estructuració del projecte
comprèn una sèrie d'institucions de caràcter ben
divers per a molts dels articles, i algunes dels ar-
ticles d'aquesta Llei de Bases no pot aplicar-se
a totes i a cada una de les Institucions que vol
comprendre. Per exemple, el paràgraf segon de
l'article primer que diu «que per a la realització
de les seves previsions, assegurances o finalitats
socials, la Generalitat de Catalunya es valdrà de
les Societats acollides en aquesta Llei».

Jo no comprenc — potser estic equivocat i, na-
turalment, admeto totes les lliçons que se'm vulguin
donar — com pot utilitzar, per exemple, els serveis
de les cooperatives de consum la Generalitat. En la
condició quarta de l'art. 1.er es diu que per les coo-
peratives cap funció de gestió ha d'estar delegada
a cap altra empresa gestora. Per exemple, els magat-
zems de compres en comú, són una entitat en la qual
hi ha una organització gestora que presta serveis a
totes les diverses cooperatives, i això és causa i ha
estat promogut també per voler comprendre dintre
d'una sola Llei una sèrie d'institucions diferents. Ja
no parlo, per exemple, de l'art. 21, en el qual s'ha
de dir ben concretament, ja que aquest art. 21 no resa
amb les mutualitats; de manera que és un article que
es pot referir a sindicats o cooperatives, però no a
les mutualitats. Vosaltres mateixos excloueu ja una
d'aquestes entitats. Tot això, com dic, són defectes
produïts per haver volgut incloure dintre d'aquesta
Llei institucions molt diferents i referma encara més
el meu criteri, que crec que també va ésser sustentat
per alguns companys dintre de la Comissió, de què
potser hauria estat millor fer tres Projectes de Llei
completament diferents, amb el qual s'hauria indub-
tablement potser repetit algun dels seus conceptes
en aquests tres Projectes de Llei, però les coses hau-
rien potser tingut una major claredat que no pas la
que tenen en el moment actual.

Altres suggerències, com he dit, les anirem fent
en les esmenes que anirem presentant; però jo no
puc en aquest moment sustreure'm a mostrar el meu
pesar perquè heu inclòs una condició primera en
l'article 1.er que jo crec que és contrària a l'esperit
de llibertat que hem de tenir tots nosaltres. En vir-
tut d'aquesta condició primera de l'art. 1.er, es diu que
les entitats, per a poder-se acollir a aquesta legis-
lació, han de mantenir una completa neutralitat en
política i en religió. Jo entenc que l'home és un ésser
complex, és un ésser que està format per una part
egoista, per uns instints egoistes, però també per uns
instints superiors, per uns instints espirituals, i que
quan actua, àdhuc quan actua dintre del terreny eco-
nòmic, no actua mogut solament per aquest esperit
egoista, sinó que influeixen també en la seva actuació
tots aquests principis espirituals o psicològics. L'error
que es comet aquí és exactament el mateix error que
cometia l'economia liberal pura en crear aquests «ho-
mus econòmicus», el qual es motivava, es produïa en
virtut solament d'uns certs principis individualistes de

caràcter egoista. La cooperació, precisament, és una institució la qual ve a modificar els sentiments egoistes de l'home, introduint en la seva vida econòmica altres instints o altres motivacions de caràcter espiritual. Jo no entenc com vosaltres voleu prescindir de dues motivacions espirituals d'una tanta importància com són la política i la religió. Jo recordo tots els meus viatges, sobretot en una època de la meua vida en què em podia lliurar amb molta assiduitat a problemes d'aquesta índole, que en els meus viatges a Bèlgica, per exemple, jo veia com existien societats cooperatives socialistes que tenen el seu rètol de societat cooperativa de caràcter catòlic. Jo recordo el cas, per exemple, de Brusselles, recordo el Voruit, de Gant, recordo l'obra immensa d'aquell Anseele, d'esperit socialista encara que gran cooperativista. A Alemanya passen coses semblants. A Alemanya el Partit socialista tenia també institucions cooperatives, i dintre dels sindicats, formats amb la tendència del centre catòlic, existien també organitzacions de caràcter cooperativista. I aquí a Catalunya ens trobem amb una multitud d'institucions, principalment institucions mutualistes que tenen com a nom propi o estan col·locades sota l'advocació d'un sant. Jo no obligo ningú ni voldria que s'obligués ningú a què s'inscrivís a cooperatives que tinguessin un color polític determinat, ni sota la invocació de determinada religió, però entenc que precisament hauríem de donar llibertat perquè cadascú s'inscrivís en la forma cooperativa que fos, que essent forma cooperativa pogués tenir també aquestes espiritualitats polítiques o aquestes espiritualitats religioses que no puc creure que puguin fer cap mal a les institucions de caràcter cooperatiu.

Es per això, perquè crec que per aquesta disposició no es manté en el Parlament català aquell esperit liberal que hauria d'influir totes les seves manifestacions, que jo he d'oposar-me i he de lamentar que figuri en el projecte aquesta disposició. De tot el demés, ja en parlarem en els vots particulars.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Xirau.

El Sr. XIRAU: Senyors Diputats: Unes paraules, no masses, per tal de no cansar la vostra atenció, sobre aquesta qüestió, al nostre entendre importantíssim, de les cooperatives. Em proposo no teoritzar llargament sobre aquestes qüestions, perquè podria considerar-se impertinent el fer-ho, després de la magistral disertació del meu amic i il·lustre cooperatista senyor Ventosa i Roig, que si algun defecte té és el de la seva excessiva modestia.

Jo, per tant, he de subscriure en termes generals, tot el que ell va dir quan va fer la presentació d'aquest Projecte a les Corts Catalanes.

Però hem d'afegir algunes consideracions, de caire general només, reservant-nos per a després, quan es discuteixi l'articulat, si es fan algunes petites modificacions, que potser siguin necessàries, perquè la Comissió primer i la Cambra després puguin millorar el Projecte, tot i que aquest és el meu entendre, gairebé perfecte.

Nosaltres, quan ocupàrem els càrrecs de Conseller de la Generalitat teníem, i el senyor Ventosa i Roig ho sap, la idea de presentar en aquesta Cambra un projecte gairebé igual que el pre-

sentat per ell essent Conseller i, en conseqüència, si hi estàvem conformes aleshores, haviem d'estar-hi conforme també ara.

Naturalment, com és sabut, nosaltres en qüestions de fons, de principis i de programa, no diferim del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, i si circumstàncies que no són del cas recordar ens varen separar d'aquella disciplina, fou purament per qüestions de tàctica i de conducta política, no per qüestions de fons ni de principis. Som, doncs, entusiastes cooperativistes. Creiem que la cooperativa és l'instrument eficaç per anar a la transformació del règim de propietat i som partidaris de què a aquesta transformació del règim de propietat s'hi vagi a Catalunya d'una manera ferma i decidida, i entenem, per això, que el projecte que acaba de presentar-se a la Cambra, i del qual estem parlant en la seva totalitat, és cosa adequada. Per assolir aquella transformació som enemics de les lluites de classe. El nostre partit no és un partit de classe. Creiem que democràticament, dintre de les normes legals, es pot anar a aquesta transformació del règim de la propietat i que la cooperativa, d'una manera especialíssima la cooperativa de producció, que tant meravellosos resultats ha donat a Rússia, és l'instrument adequat per arribar al nou règim collectivista de la propietat, i per això, a alguns volguts amics dintre la Comissió, que no s'espantaven però semblava en discutir aquestes coses com si tinguessin un cert recel, jo sincerament vaig dir-los (i ho recordaran encara) que el projecte aquest era d'una importància extraordinària, que anàvem realment, seriosament a transformar el règim de propietat, però que hi volíem anar sense perjudicis innecessaris i sense que es causessin danys irreparables. Això ho hem dit sempre nosaltres al poble, quan formàvem part de l'Esquerra i després de formar-ne part, i nosaltres, que no hem fet mai demagògia, deïem sincerament el que creïem. Per consegüent, avui, completament capacitats de la importància extraordinària d'aquest projecte que es presenta a la Cambra, venim nosaltres, amb tota decisió, a prestar-li la nostra ajuda.

D'altra banda entenem que la cooperativa, ultra la seva importància econòmica, en el que fa referència a la transformació del règim de propietat, té un alt valor educatiu, i és aquest el que ens interessa també d'una manera primordial, gairebé més que aquell valor o aquella importància que té en l'ordre econòmic.

Nosaltres volem que el nostre poble, en l'aspecte polític i econòmic, arribi a un nivell superior a l'actual. Nosaltres creiem que el règim cooperatiu fomenta aquells instints, aquells anhels, aquells mòbils altruistes de l'home, procurant abatre els seus mòbils egoistes, i despertar l'esperit de solidaritat, confraternitat i compenetració dels homes enfront d'aquells instints egoistes; és el cooperativisme l'instrument adequat per arribar a l'enaltiment moral de l'home. Per això, nosaltres, com deia al principi, que som entusiastes cooperativistes, prestarem tot el suport al Projecte de Llei que s'ha presentat a la Cambra.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Jo, senyor Pre-

sident, acatant les disposicions de la Presidència, em sembla una manera de discutir bastant irregular, la de discutir els Projectes acabant tots els torns en contra del Projecte i que la Comissió no digui res. Realment el joc parlamentari és això, és l'oposició, és la contestació i contrastant uns arguments amb altres, sinó va quedant incontestat tot el que es diu i la Comissió no diu una paraula...

El Sr. SOLER I BRU : Demano per parlar, per una qüestió d'ordre.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Soler i Bru.

El Sr. SOLER I BRU : He demanat la paraula per a donar una explicació al senyor Vallès i Pujals, que potser ens evitarà el divagar. La discussió, tal com s'ha seguit, era convinguda entre tots els sectors de la Cambra. Jo, perdoni el senyor Vallès i Pujals, tenia entès que la presentació dels Projectes, la fa sempre la Comissió; a més, així estava predisposada a fer-ho, modestament, per la boca meua. Però els diferents sectors d'aquesta Cambra i el senyor Tallada en nom de Lliga Catalana, el senyor Comorera no, perquè està malalt, però el seu company, senyor Ruiz i Ponseti, i el senyor Xirau, havien convingut que com que no hi havia contra la totalitat res a dir... (*Protestes en els bancs de Lliga Catalana.*) Perdónin-me i deixin-me acabar: res a dir en contra la totalitat, es faria un debat perquè cada sector de la Cambra expressés la seva opinió i el seu criteri amb referència al Projecte.

Circumstàncies polítiques feien témer que el senyor Ventosa i Roig no pogués seure en el banc del Govern quan li toqués el torn, perquè el convingut era fer la presentació, que els altres sectors exposessin el seu criteri, i que el senyor Conseller d'Economia i d'Agricultura, recollís el debat de totalitat, fent el discurs de resum. Però les circumstàncies polítiques que feien preveure que el senyor Ventosa i Roig no pogués ésser a la Cambra en el moment de fer-se això, per retard que portava l'ordre del dia, el dia que va començar aquesta explicació, es varen capgirar els papers, i la presentació del dictamen ha estat feta pel senyor Conseller d'Economia i Agricultura, d'acord amb la Comissió, i la Comissió es reserva després, per a contestar la totalitat als diferents sectors que hi hagin intervingut. Això és el convingut i per això sempre l'escoltarem amb molt de goig, però m'estranyava que ara parlés la V. S. després de portar la veu de la Minoria el senyor Tallada.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : I encara ens reservem els altres torns!

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Jo he de mantenir la meua lamentació d'aquesta manera de portar els debats en un Projecte com aquest més que altres encara, perquè és un Projecte en el qual no crec que hi hagi cap grup de la Cambra que en faci una qüestió política, sinó un Projecte com molts altres, com el de la Llei Municipal, per exemple, en què els criteris són individuals, i hi ha els matisos de cada un respecte del mateix. Jo em lamento de què la discussió no es porti en la forma en què es porta a tots els Parlaments del món, perquè aquí abreujaríem segurament la

discussió si hi hagués resposta als arguments que s'han exposat aquí.

El Sr. SOLER I BRU : No anem a argumentar en contra si és una concepció totalitària del Projecte.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Hi ha una reglamentació interior de la Cambra que estableix els torns que hi haurà en la discussió de totalitat. El senyor Conseller pot reservar-se per parlar al final del debat, però la Comissió, a tot arreu del món, quan hi ha un discurs d'impugnació de totalitat, sigui en una forma, sigui en una altra, la Comissió fa una resposta.

El Sr. SOLER I BRU : Aquí també.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Aquí també, menys en aquest Projecte.

El Sr. SOLER I BRU : Que s'ha acabat la totalitat?

El Sr. VALLÈS I PUJALS : No, el que us dic és que es contesten cada un dels torns que es fan. Però, en fi, no podem obligar a la Comissió que contesti si no és aquest el seu desig. El que lamentaré és que aquesta conducta que vol seguir la Comissió, tal vegada, en lloc d'abreujar el debat, com espera, l'allargarà, perquè s'hauran d'exposar i tal vegada repetir arguments que no hauran estat contestats.

Jo, senyor President de la Comissió i senyors Diputats, jo vinc a fixar una posició enfront d'aquest Projecte que és ampliant-la i agafant-la sota un altre aspecte, la mateixa que ha exposat l'amic senyor Tallada. Deia, el senyor President de la Comissió, que no hi havia — em sembla que eren les seves paraules —, que no hi havia oposició respecte la totalitat del Projecte. Jo he sentit el discurs del senyor Tallada fet d'acord amb el nostre pensament i realment ha mostrat una oposició al Projecte, tan de fons, que vaig a permetre'm subratllar-la i posar-la encara més de relleu. Nosaltres no tenim res a dir respecte del que podríem dir-ne teoria del cooperativisme. El senyor Tallada s'ha estès en consideracions respecte d'aquest particular, que jo no he pas de repetir-les, perquè no crec que sigui aquest el lloc adequat després del que s'ha dit, perquè hi insisteixi. Vull marcar respecte d'aquest Projecte tres punts de vista, que són els que entenc que marquen una oposició fonamental a la totalitat d'aquest Projecte i que han de marcar tota la conducta nostra en la discussió d'aquest Projecte. Jo vull assenyalar que aquest Projecte significa, en primer lloc, un intervencionisme de l'Estat, que nosaltres considerem inacceptable i perillós; que aquest Projecte significa, en segon lloc, una política social, que prescindint de si és o no encertada en els seus principis no la considerem pròpia del moment present, donat l'estat de les finances de la Generalitat; el tercer punt de vista nostre sobre aquest Projecte, significa l'establiment d'una competència, d'una lluita, d'una competència desigual, d'una situació desigual, entre diferents elements dels que intervenen en la vida econòmica del nostre país.

Primer aspecte: significa aquest Projecte un intervencionisme de l'Estat que considerem inacceptable i perillós. Deia, el preàmbul del Projecte que va presentar el senyor Conseller d'Agricultura i Economia i que està damunt la taula, aquestes paraules:

«Era inajornable que el Parlament de Catalunya dictés normes reguladores d'aquestes institucions que respectant llur llibertat servissin de guiatge a llur expansió a l'ensens que evitassin possibles abusos». I si el Projecte fos això, si el Projecte fos realment aquestes paraules, jo crec que estariem tots d'acord i que nosaltres no hi tindriem res a oposar. Realment, si el Projecte es limités a estimular la formació de cooperatives i evitar abusos en la vida de les cooperatives, però respectant la llibertat de les cooperatives, que és el que deia aquesta frase principal del seu preàmbul, no tindriem res a dir i seríem col·laboradors en aquest Projecte i prestariem el nostre assentiment al mateix. Però el Projecte diu més, el Projecte va més enllà, fa més que això: comença per no respectar la llibertat de les cooperatives. El Projecte és atemptatori contra la llibertat de la vida de les cooperatives; el Projecte comença per crear uns tipus de cooperatives marcats per la Llei, regulats per la Llei, nascuts dintre la Llei, i en les normes dels quals s'han d'acomodar totes les cooperatives que es vulguin crear; exigeix un requisit per a la seva constitució, dicta unes disposicions que ja són reglamentàries de les mateixes, per exemple una entre moltes, aquesta de la igualtat del dret de vot per a tots els socis; obliga a sol·licitar una autorització per a constituir una cooperativa; la cooperativa queda catalogada i queda inscrita; s'obliga a portar la comptabilitat amb determinats requisits i segons unes fórmules que se'ls hi facilita; es subjecta a les cooperatives a una inspecció; poden ésser dissoltes per l'autoritat governativa, i si en un període de temps determinat totes les cooperatives existents no s'han emmollat a aquestes normes, han de desaparèixer.

El Sr. FRONJOSA: Vaja, és partidari de la Confederació Nacional del Treball!

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Diguin-me els senyors Diputats si això és respectar la llibertat de les cooperatives o si això és atemptar contra la llibertat de les cooperatives.

En segon lloc, comprèn aquest Projecte — ja n'ha parlat el senyor Tallada, i jo no en vull fer més que una altra referència — les cooperatives, les mutualitats i els sindicats, i nosaltres entenem que aquesta extensió és en alt grau pertorbadora i perjudicial. S'ha volgut fondre dintre d'un mateix motlle tres coses heterogènies que no hi caben dintre d'aquest motlle, i s'ha anat en això molt més enllà d'on anava la Llei espanyola, que en gran part s'ha pres per model. Ja saben els senyors Diputats que hi ha un Decret dictat en els primers mesos de la República, que fou més tard convalidat per les Corts Constituents i convertit en Llei, Decret en el qual hi ha molt del que hi ha en aquesta Llei i molts articles són traduïts en aquest Projecte.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Són fets de la mateixa mà.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Molts articles són copiats literalment, però jo li vull dir al senyor Conseller que, Projecte per Projecte, jo em quedo amb aquell, perquè el trobo molt superior a aquest. Tot i tenir defectes, tot i tenir coses amb les quals no estic conforme, jo prefereixo aquell. Però en aquell es feia referència només que a les cooperatives i no comprenia les mutualitats i els sindicats agrícoles; de manera que aquí, en comprendre-hi les mutuali-

tats i sindicats agrícoles, ho crec perjudicial i ho crec un nou atemptat contra la llibertat d'aquestes corporacions.

Un tercer punt dintre d'aquest mateix aspecte que estic examinant, és aquell a què ja es referia el senyor Tallada, també, de voler excloure totes les cooperatives i les mutualitats i els sindicats que tinguin un caire polític i religiós. Diu «han de mantenir completa neutralitat en política i en religió». Aquesta també és una novetat que s'estableix en aquest Projecte, que no hi és en la Llei espanyola, feta pels governants de la República i convalidada per les Corts Constituents. Allà es respecta plenament aquest aspecte, senyor Conseller, de les mutualitats i les cooperatives, perquè això ha estat introduït en aquest Projecte per un esperit de sectarisme, que obeeix a aquell ridícul criteri que hi havia en les darreries del segle XIX, que ve a ésser un atemptat formidable contra la llibertat de constitució d'aquestes entitats que hi ha en el nostre poble.

Deia el senyor Tallada, i deia molt bé, que hi han cooperatives d'aquesta índole en el nostre poble, que tenen un caire polític, i unes altres que tenen un caràcter confessional. Jo li puc citar al senyor Conseller que en les comarques gironines, que jo represento, hi han una pila de sindicats que s'anomenen sindicats catòlics, i àdhuc una federació de sindicats catòlics, i amb aquest Projecte de Llei tots aquests sindicats han de desaparèixer, s'han d'abolir o han de canviar de caire i transformar-se segons aquest motlle que es marca en aquesta Llei.

Sap perfectament la Comissió, saben els senyors Diputats, sap el senyor Conseller, que el mutualisme, la mutualitat sobretot que ve compresa en aquesta Llei, és un aspecte que s'ha practicat a Catalunya espontàniament, per institucions de tots els caràcters. Saben els senyors Diputats que hi han moltes associacions que, tot i tenir un altre caràcter, tenen una secció de mutualitat, practiquen el mutualisme, en una secció especial de les mateixes. Hi han corporacions professionals, els collegis d'advocats, per exemple, que tenen la seva secció de Mutualisme. Després hi han també associacions que tenen un caràcter catòlic o un caràcter polític, i tenen una secció dedicada a la mutualitat. Amb aquest projecte es condemna a mort a aquestes seccions, no es permet la vida d'aquestes seccions. Per tant, jo trobo, sota aquest punt de vista, censurable aquest precepte que estic comentant i que ve a ésser un atemptat, repeteixo, contra la llibertat d'aquestes associacions. Aquestes associacions han florit en el nostre poble, espontàniament. Jo he vist una estadística, no d'ara a darrera hora, sinó d'alguns anys enrera, no n'he tingut a la vista cap d'ara, però per al cas és igual, i segons aquesta estadística oficial d'uns quants anys enrera, es donaven com a existents en Catalunya, 2,000 germandats, 400 cooperatives i 180 sindicats.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: N'hi han més.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Ja he dit que era una estadística d'anys enrera; i si n'hi ha més encara, l'argument és més fort. Totes aquestes associacions s'han format degut a la llibertat que hi ha hagut en el nostre poble, degut a la lliure ini-

ciativa dels ciutadans i degut a aquest caràcter del nostre poble que el porta cap a això. En venir nosaltres amb aquesta reglamentació, en venir amb aquesta creació d'un tipus motlle dintre del qual s'hagin d'enquibir aquestes associacions, jo estic fermament convençut que causarem un mal i que enlloc de produir aquesta expansió del cooperativisme que el Projecte es diu que es vol produir, es produirà, al revés, una restricció del cooperativisme.

Anem exagerant, senyors Diputats, l'intervencionisme de l'Estat, anem posant tota la vida de la Societat al servei de l'Estat; anem posant totes les professions, totes les activitats del nostre viure, en mans del Poder. Hi han uns símptomes que es van declarant dia darrera dia, que són altament alarmants. Jo llegia dies enrera uns Reglaments publicats al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, en forma de Decret, pel senyor Conseller de Sanitat, que em sembla eren per al Col·legi de Veterinària i per al Col·legi de Farmacèutics, anunciant-se altres Reglaments que aniran surtint, reglamentant totes les professions de la nostra vida col·lectiva; i en aquests Reglaments jo hi trobo sempre un precepte que diu: Els associats queden subjectes a la Junta del Col·legi de l'Associació, i contra els acords d'aquesta Junta hi ha un recurs al Conseller de Sanitat, o hi ha un recurs al Conseller tal, o hi ha un recurs al Conseller tal altre. Posem, senyors Diputats, tota la vida col·lectiva nostra, totes les manifestacions del nostre viure col·lectiu professional, en mans dels Consellers de la Generalitat, i això és un intervencionisme, repeteixo, perillósíssim, és un intervencionisme que té aquest aspecte que el fa odiós. I que té encara un altre aspecte del qual jo m'he d'ocupar, i és l'aspecte de què va fent necessària l'existència d'una xarxa, d'una burocràcia que cada dia va augmentant, i que vindrà un moment que ens ofegarà a tots plegats. Aquí ja es preveu la formació d'un Consell, no recordo bé el nom — una Comissió o un Alt Consell de Cooperativisme —, i l'existència d'uns inspectors, que aniran inspeccionant les cooperatives, les mutualitats i els sindicats. Vol dir tot això, funcionaris i més funcionaris; vol dir això, comissions amb emoluments, amb dietes, amb havers; vol dir això consignacions amb pressupostos per al sosteniment d'aquestes comissions, que el cas ja l'hem tingut aquí, que es comença per crear la Comissió i al cap d'un quant temps ve el Projecte de Llei cercant emoluments per a aquesta Comissió. I tot això va fent que el país ha de viure cada dia més empobrit, cada dia més castigat per anar a sostenir tota aquesta burocràcia. Succeeix allò en què es troben altres països. França, per exemple, que no pot viure perquè els funcionaris l'ofeguen, i passa allò que deia aquell autor eminent, que l'Estat devora la nació. Realment, la tendència que marca aquest projecte és una tendència cap a aquest camí: l'intervencionisme exagerat de l'Estat, ficant-se en una de les activitats que fins avui ha estat del lliure determini dels ciutadans. I que no hi ha cap motiu perquè nosaltres creiem que s'acaba aquí, sinó que després del projecte de cooperatives, n'aniran venint d'altres i d'altres, perquè són moltes les manifestacions de

la vida social que el senyor Conseller i el Govern, amb aquest criteri que marca aquest projecte, hauran d'intervenir, de reglamentar i de fiscalitzar. Aquest és el primer aspecte sota el qual volia jo combatre aquest projecte, per aquest intervencionisme exagerat que marca l'Estat dintre de les manifestacions de la vida privada, dintre de les manifestacions de la vida col·lectiva, professional, digueu-ne com vulgueu, amb perjudici de la llibertat que tenen els ciutadans.

Segon aspecte. Que representa una política social amb dispendis de consideració per la Generalitat, absolutament impròpia de l'hora present i de la situació amb què nosaltres ens trobem.

El Projecte, com deia abans, s'estén a molt més del que diu el seu preàmbul, a allò d'estimular la formació de cooperatives i evitar abusos, que, repeteixo, si no fos més que això no hi tindríem res a dir. Però precisament això que diu el preàmbul, aquest Projecte més aviat ho negligeix. I ara vaig a explicar unes paraules que he pronunciat abans, dient que trobava superior en algun aspecte la Llei existent espanyola, sobre aquesta matèria. En la Llei espanyola jo hi he vist unes disposicions que tendeixen, que obliguen, millor dit, a aquestes associacions a constituir uns determinats fons de reserva amb llurs emoluments, i en aquest Projecte no hi és, no hi és de la manera tan precisa, tan obligatòria i tan contundent com en aquella Llei espanyola. Això que seria, realment, per evitar abusos, que és el que anuncia el preàmbul, es negligeix, i, en canvi, ens estenen a altres capítols i a altres manifestacions que són altament perillósos.

En aquest Projecte, i aquesta és la part que per a nosaltres el fa més sensible, i amb això no vinc sinó a refermar les manifestacions que ha fet el senyor Tallada, hi han dues categories d'auxilis que es pretenen donar a aquestes associacions, a les cooperatives, mutualitats i sindicats, que són d'aquestes tres categories d'associacions de les quals tracta el Projecte. En primer lloc, hi ha unes exempcions tributàries que es concedeixen a aquestes associacions. Hi ha després exempcions dels repartiments municipals, i n'hi ha una altra, precisament, que diu que totes les Lleis que es dictaran d'aquí en endavant no afectaran per a res aquestes associacions, si no es diu expressament. Se'ls dona realment una exempció de tributs de la Generalitat i dels Municipis, una exempció de tributs sobre els repartiments municipals i una exempció de què cap dels impostos que establim d'aquí en endavant les puguin afectar, si no es diu expressament.

Però n'hi ha un altre, i aquest encara és més alarmant, i és el que diu que a les cooperatives, mutualitats i sindicats la Generalitat els pot fer primer préstecs per un termini de vint anys, amb garantia hipotecària de llurs finques, amb garantia prendària de llurs fruits i productes, i àdhuc amb garantia personal de llurs associats. Segon, que els pot donar primes per a la construcció de llurs locals. Tercer, que els pot donar unes subvencions que no siguin superiors a la quantitat de 5.000 pessetes quan passin per una crisi o per un moment perillós. I quart, que els pot fer préstecs per temps no inferior a un any.

Figurin-se els senyors Diputats tota la gama que hem establert aquí, des dels préstecs d'un any fins als de vint anys; des de les subvencions o auxilis infe-

riors a 5,000 pessetes, fins les subvencions per a construir llurs locals i llurs edificis. Tot això volem establir-ho nosaltres en favor de les cooperatives, de les mutualitats i dels sindicats, i això, en aquest segon aspecte, també és una novetat d'aquesta Llei, d'aquest Projecte, que en la Llei espanyola no hi és pas. La Llei espanyola, essent molt generosa amb aquestes associacions, es limita a eximir-les de tributs. Nosaltres som molt més magnànims, molt més generosos — segurament tenint en compte l'esplendidesa del nostre Pressupost — i no solament les eximim de tributs, sinó encara més, volem donar-los diners per establir, per aixecar llurs edificis, per sortir d'una crisi quan els calgui, i àdhuc per a donar-los el préstec corrent d'un any per a llurs operacions. Jo, senyors Diputats, trobo que en la situació amb què estem nosaltres, que estem sense diners — és trist haver-ho de dir una vegada més, però no tenim resolt ni amb esperances per ara de resolució clara i franca d'aquest problema de la dotació dels serveis — que no podem prestar nosaltres aquells serveis que són elementals en tot Govern que hem de desatendre coses que són apremiants en la vida col·lectiva del nostre poble, que hi ha molts pobles de Catalunya que no tenen encara vies de comunicació i no es poden construir perquè no tenim ni una peseta per a carreteres, que no podem prestar serveis de sanitat que són indispensables i altres serveis importants que tampoc podem prestar; és exagerat, és greu, que en aquest moment vinguem a dir: cooperatives, mutualitats, sindicats, se us obren uns crèdits per la Caixa de la Generalitat, perquè vosaltres en pogueu disposar i perquè en la vostra vida pogueu comptar amb aquests diners. I jo trobo, senyors Diputats, jo trobo, senyors de la Comissió, jo trobo, senyor Conseller, que és una cosa que mereix un qualificatiu que no vull pronunciar aquí, però que quan menys el puc qualificar de tartarinesc, gairebé. (*Rumors i rialles.*)

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: És fantàstic, això!

El Sr. FONTBERNAT: No en té un de més fort el senyor Vallès, de qualificatiu?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: I amb aquests préstecs, amb aquests diners amb què volem afavorir aquestes associacions i corporacions, hi hauria molt que dir, perquè a mi m'agradaria molt que això fos possible, dintre de la mateixa discussió d'aquest Projecte vingués l'estadística dels resultats que han donat els préstecs que s'han fet als sindicats agrícoles que d'uns quants anys a aquesta part s'han constituït.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Per manca d'inspecció, precisament.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Per quelcom més, que per falta d'inspecció. Sabem nosaltres dolorosament...

El Sr. FRONJOSA: I nosaltres també li'n podem dir de molts altres casos.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: ... que molts dels sindicats agrícoles que es constituïren a la nostra terra uns quants anys enrera, han anat daltabaix...

El Sr. FRONJOSA: I altres, que han anat dalt de tot. Vol que els hi digui?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: ... que molts dels sindicats als quals s'havien fet préstecs, uns amb diners de corporacions públiques i altres amb diners

de Bancs particulars, no han tornat aquells préstecs i han resultat partides fallides per als havers d'aquelles entitats que els havien fet. De manera que és una cosa que no és gaire alligadora perquè volguem reincidir en aquesta conducta i volguem nosaltres tornar a imposar aquesta política de què es poden establir associacions d'aquesta índole amb els diners de la Generalitat.

Finalment, i aquest és el tercer aspecte del qual vull ocupar-me, i amb el qual també no faig més que subratllar paraules pronunciades ja pel senyor Tallada, nosaltres creiem que és un error i que és una política que no podem compartir, aquesta de què es vingui a afavorir amb cabals de la Generalitat la creació d'entitats d'aquesta índole, perquè aquestes vinguin a establir una competència, que nosaltres considerem dolenta, amb el petit comerç de la nostra terra. Bé que es fomenti el cooperativisme, i bé que es creïn totes les cooperatives que es vulguin. El nostre company senyor Ventosa i Calvell, en una ocasió, a propòsit de no recordar quin debat, assenyalà quin era el nostre criteri. Que es creïn aquestes associacions i que es fomentin, però que no vinguin la Generalitat, les Corporacions públiques, a afavorir aquestes institucions amb cabals del Pressupost general del país, creant així una desigualtat irritant entre els altres comerciants, els comerciants que s'estableixen amb llurs cabals propis, amb llurs mitjans exclusius, i els que vénen a fer-los la competència amb els cabals de la Generalitat.

Nosaltres no podem admetre que hi hagi uns que tributin i uns altres que no tributin. No podem admetre una cosa més gran encara que es ve a establir en aquest Projecte, i és aquesta exempció que es dóna, ja no de tributs, sinó de repartiment municipal, del qual estaran exemptes aquestes entitats i corporacions; figurin-se els senyors Diputats quina situació es crea. Tots sabem el que és el repartiment municipal d'un poble, i tots sabem que això és un repartiment que té una xifra, que és la del déficit, la dels ingressos que no cobreixen les despeses municipals, i que, per tant, és una xifra que s'ha de distribuir entre determinats contribuents. Quants més contribuents aneu suprimint, el repartiment municipal va recarregant les quotes dels altres, i així es dóna el cas, que no sé si el veuríem enlloc més del món, que els comerciants particulars que sostenen llur tenda amb cabals propis vegin augmentar llur tributació en anar-se fent exempcions i donant préstecs a uns que en la casa del costat els fan la competència.

Creiem que ja és hora de què tots parlem clar respecte aquest particular. Cooperatives, tantes com es vulgui; facilitats al cooperativisme, tantes com vulgueu; però...

El Sr. GALÉS: De paraules, sí; diners, no!

El Sr. VALLÈS I PUJALS: I diners, no; diners no! Parlem clar. Dinners, no! Aquesta és la meva idea, i ha dit la paraula justa el senyor Galés. Dinners del contribuent per a les cooperatives, no. Que se cerquin els mitjans per afavorir-les, per a fomentar-les, però sense donar-los diners del contribuent. Que es faci el que s'ha fet en altres països. Que sigui la Federació de cooperatives com els altres països la que cerqui els mitjans econòmics que li siguin necessaris per

mitjà de la institució de crèdits; que sigui com sigui, però de cap manera els diners del pressupost de la Generalitat han de servir per cap préstec a les cooperatives, per cap donatiu a les cooperatives, per cap subvenció a les cooperatives; nosaltres creiem que això no s'ha de fer, que no es pot fer. I en defensa d'aquests ciutadans de Catalunya, que contra el que deia l'altre dia el senyor Conseller d'Agricultura i Economia, de què aquest Projecte era beneficis per a tots i avui ho ha repetit el senyor Conseller Primer, dient també que aquest Projecte era beneficis per a totes les classes de Catalunya, nosaltres volem oposar la nostra negativa més rotunda, afirmant, que aquest projecte és beneficis per una classe en perjudici d'altres, i posa en situació avantatjosa a unes classes i en situació difícil i de desventaja a altres.

Per tot això, nosaltres som contraris a aquest Projecte; i pels tres motius principals que hem exposat, fem constar la nostra disconformitat, a fons, amb aquest Projecte, perquè si es reduís al que s'anuncia en el seu preàmbul en el sentit de fomentar el cooperativisme i evitar abusos del cooperativisme i respectar la seva llibertat, nosaltres hi estaríem d'acord; però en tot el que excedeixi d'aquests termes, no hi estem ni hi podem estar conformes. (*Molt bé, molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. FRONJOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fronjosa.

El Sr. FRONJOSA: Nosaltres creiem que aquesta Llei de bases de cooperació és la més important que s'ha presentat a la discussió d'aquest Parlament. I la creiem tan important i tan necessària, que sentim en aquests moments no gaudir de dots d'oratoría suficients per a poder fer comprendre a tots els membres d'aquesta Cambra la seva importància i la seva transcendència.

Jo no entraré a discutir aquest Projecte de Llei de bases, sota els aspectes econòmics. El meu estimat company Ruiz i Ponseti, en la discussió de l'articulat, ja farà notar en alguns articles que nosaltres, d'una manera essencialíssima no estem del tot conforme; però hem de dir, no obstant aquesta disconformitat — que nosaltres a través de la discussió manifestarem — que aquest dictamen, aquest Projecte que ara estem discutint, és — torno a dir-ho — el més important que s'ha portat a la discussió de la Cambra.

I, parlem clar, com volia el senyor Vallès i Pujals. Parlem clar. Nosaltres, contràriament a la opinió interpretada, encara que no hagi estat manifestat pels senyors Diputats de la Minoria de Lliga Catalana, en el seu anticooperativisme, oposem el nostre franc cooperativisme. Precisament no és un secret per ningú, que el cooperativisme forma part d'una de les accions, de la triple acció del socialisme internacional. Una d'aquestes accions és precisament el cooperativisme, fins a l'extrem que, segons les previsions que fem nosaltres per a l'organització de la societat, s'arriba a donar una facultat de tal naturalesa a l'organització cooperatista, que a ella confiem precisament la producció de tota la riquesa i la seva distribució, i creiem precisament que aquest sistema de produc-

ció cooperatista és molt més humà i molt més racional que el sistema de producció i de distribució de riquesa que té establert la societat capitalista. Diem que és més humà, més racional; i tècnicament i moralment és també superior, perquè les crisis cícliques, que segons els teoritzants de l'economia liberal burgesa s'accepten com un fet fatal, no són possibles que es donin en l'organització cooperatista. I l'atur forçós, aquest flagell que la societat moderna no pot resoldre mentre i tant la producció estigui confiada en mans del capitalisme, desapareixerà; i essent així, la ceпаuperació permanent de la raça a la qual, a conseqüència d'aquesta crisi i d'aquesta manca de treball, estan sotmesos periòdicament els treballadors, han de desaparèixer també. L'explotació de l'home per l'home, la característica essencial de la societat actual, també desapareix amb l'organització de la producció a base cooperatista. La discòrdia entre homes i pobles, i la seva immediata conseqüència, la guerra, és també una d'aquelles coses que preveiem possible de desaparèixer quan la producció de riquesa es faci amb el sistema cooperatista. I, finalment, aquest sistema capitalista que posa en perill permanent la civilització humanista, l'ha de fer desaparèixer precisament el sistema de producció cooperatista. En un sistema de producció i distribució de la riquesa de caràcter cooperatiu, això no és possible; i no és possible perquè hi han raons fonamentals, que examinant-les d'una manera sols superficial, es veu tot seguit que clou les possibilitats. Al principi capitalista de producció per al guany, la cooperació oposa el principi de la producció segons les necessitats del consum organitzat. Per tant, no es produeix en vista exclusivament al profit, perquè els preus en el mercat no vénen regulats segons la conveniència del productor, i, de vegades, no del productor, sinó d'un factor intermediari que no té res a veure amb el productor i el consum, sinó que la producció es fa en funció precisament de la necessitat d'aquest consum. Al principi capitalista de la *plus-valua* i de l'acumulació de capitals, la cooperació oposa la supressió del profit, proporcionant a la massa consumidora un major poder de compra, o creant capitals col·lectius que serveixin per a l'establiment d'empreses de producció. I això, que són les essències en què es fonamenta el cooperativisme, el Govern de la Generalitat de Catalunya, té el deure de conrear-lo, per una raó: perquè el poble de Catalunya ha demostrat que sent per la cooperació un interès i un entusiasme que no es troben gairebé en altres pobles de la Península Ibèrica. Deia el meu antic professor senyor Tallada que Catalunya és un poble individualista. Jo crec precisament que és tot el contrari. Catalunya és un poble eminentment collectivista. Jo us diria que totes aquelles organitzacions que d'una manera espontània, que totes aquelles manifestacions del poble català que han sortit de la seva consciència d'una manera espontània, sense respondre ni sense conèixer teories ja existents, han tingut precisament un aspecte francament collectivista. Tenim nosaltres les cooperatives de consum de Catalunya; no hi ha cap altre país d'Espanya que en pugui mostrar una quantitat com les que Catalunya pot mostrar. Les mateixes mutualitats —

un altre aspecte de la cooperació — són també una manifestació del sentiment collectivista de Catalunya. I jo us diria que, per a demostrar el sentiment collectivista de Catalunya, solament caldria veure la seva dansa popular, que també és una cosa collectiva.

No som un país individualista, no; aquí el que passa és que alguns senyors interessats en voler combatre certes reivindicacions de caràcter col·lectiu, perquè no ens deixàvem potser explotar de la manera que a ells els era plaent, i perquè aquesta explotació tant política com econòmica, ens mereixia el nostre apartament, deien que aquest apartament nostre responia a un sentit individualista, i és precisament aquesta possibilitat de què tot un poble pugui constrenyir-se dintre d'ell, fent cas omís gairebé del que no afecta a les seves qüestions de caràcter col·lectiu, és precisament quan és possible que un poble actui i es comporti d'aquesta manera. I per l'existència d'aquest sentiment cooperatiu del poble de Catalunya, el Govern de la Generalitat té el deure de recolzar-lo i d'orientar-lo.

Si solament fossin aquests els motius que aconsellessin el Govern a intervenir en el moviment cooperatiu, ja tindria una certa importància, perquè, contràriament al que opinen els senyors de Lliga Catalana, jo crec que suposar que totes les activitats col·lectives d'un país poden quedar desarticulades i inconnexes, podrà ésser un bell ideal de la F. A. I., però mai no serà un bell ideal d'unes persones que volen que totes les organitzacions, totes les activitats d'un país sincronitzin en un ideal superior i, per tant, no hi ha ningú al qual pugui ésser-li permès el desentendre's de la col·lectivitat.

El Sr. GALÈS: Es que hi ha l'anarquisme del capital.

El Sr. FRONJOSA: No hi ha pitjor anarquista que el capitalista. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Deia, doncs, que si això no fos suficient, si el sentiment cooperatiu innat en el poble de Catalunya no fos suficient per a intervenir en el moviment cooperatiu de casa nostra en tota la seva extensió, hi ha qüestions de caràcter econòmic que li aconsellarien al Govern a intervenir.

Nosaltres tenim aquí dades que ens demostren que l'índex de la vida en la cooperació té un fort increment, i que es troba arrelada d'una manera profunda en la vida col·lectiva, arriba a ésser molt més baix, correntment més baix l'índex de vida que donen les entitats cooperatives, que l'índex de vida que donen les col·lectivitats capitalistes, o siguin els índexs de vida que donen les estadístiques oficials dels Estats.

Jo tinc aquí notes de països, i tots, sense fallar-ne un, demostren que la vida que proporcionen a les classes consumidores les entitats cooperatistes són sempre, sense cap mena d'excepció, més baixa en els pobles i en les localitats on el moviment cooperatiu està arrelat, que el que donen les entitats dirigides i ordenades per elements capitalistes, fins a l'extrem de què hi ha països, com Txecoslovàquia, on l'índex de vida de les cooperatives en relació a l'índex de vida oficial és res menys que el 23 i mig per 100 més baix.

A això, doncs, com a mesura podríem dir-ne eco-

nòmica, vénen obligats tots els organismes oficials; els Governos de tots els països han de tenir-ho en compte. I per això vénen també obligats a donar tot el seu recolzament a encarrilar d'una manera eficaç les activitats d'aquests organismes que demostren que han de tenir una organització més racional quan poden proporcionar a la classe consumidora aquesta rebaixa de preus de vida que no han trobat la manera d'aconseguir les empreses capitalistes.

En molts països, en aquests moments de crisi de treball, en aquests moments d'atur, en els països on la corporació ha tingut importància, ha estat un gran factor perquè aquest atur no fes veritables estralls. A Anglaterra, precisament, que tot sabem que ha sofert aquest flagell, no ha estat més ostensible i més tràgic per la gran importància que té la cooperació en aquell país. Heus ací un altre argument, una altra conveniència, una altra necessitat de què el Govern de Catalunya prengui al seu compte l'encarrilament i l'ajut d'aquestes entitats cooperatives, que són les que han de substituir la producció i la distribució de la riquesa d'aquest règim que ens proporciona aquestes tragèdies, que té plantejats una sèrie de problemes que els seus tècnics no es veuen en cor de dir que no tenen solució i per això només cerquen arguments per a demostrar que el moviment socialista és un error i una equivocació. Jo crec que el que haurien de fer és donar-nos la fórmula i dir-nos quins són els remeis que poden curar aquest permanent desgavell de la societat de la qual ells són els sacerdots i els orientadors.

Deia el senyor Tallada — que d'aquestes coses jo n'hi he sentit parlar moltes vegades i m'ha agradat més que avui — que les cooperatives a Rússia no són més que unes botigues i uns noms.

El Sr. TALLADA: Cooperatives de consum.

El Sr. FRONJOSA: Jo tinc precisament aquí un *rapport* de la Unió Central de Societats de Cooperació de l'Oficina Internacional del 25 de març del 1933, que està a la seva disposició, i demostra precisament el contrari. Rússia, avui, confia precisament la producció dels productes — i ho demostra precisament aquesta estadística del 25 de març de l'any 1933 — a les entitats cooperatives. És de l'única manera que es normalitza i nivella la producció de la riquesa d'aquell país. I això és precisament tot el contrari del que deia la V. S....

El Sr. TALLADA: Em referia a les cooperatives de producció.

El Sr. FRONJOSA: ...i cada dia a Rússia, el cooperatisme, tant en el que fa referència al seu aspecte de producció com al seu aspecte de consum, va prenent més importància i es veu ja d'una manera fatal quina serà l'organització que prendrà la producció de riquesa a Rússia. Així, doncs, no es tregui massa l'exemple de Rússia, perquè, a part de què està molt lluny, no sempre se'n parla amb completa independència de criteri; i com que és molt corrent en els senyors de la Minoria de Lliga Catalana, quan es tracta de rebentar qüestions que a nosaltres ens són d'una gran estima, treure'ns com a demostració del fracàs d'aquestes qüestions, Rússia, preveient això, ja m'he procurat portar el *rapport* darrer, precisament, com us deia, de l'Oficina Internacional, per a poder tenir la satisfacció de dir al meu estimat professor senyor Tallada que aquesta vegada, o l'havien in-

format malament o tenia les informacions enderredades.

(Entra l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.)

Ja comprendrà que a nosaltres tampoc ens interessien les cooperatives que es fonamenten en fer la competència a l'adrogueret de la cantonada. No; nosaltres tenim un concepte més ampli de la cooperació; nosaltres creiem que ni l'adroguer ni el forner de la cantonada no és l'enemic; nosaltres tendim precisament a què no hi hagi aquests nuclis de caràcter industrial i de caràcter agrícola, perquè en ells hi ha, precisament, en la seva existència profunda, el règim capitalista. L'adrogueret i el forneret no són res més que unes víctimes, amb més o menys intensitat, d'aquell individu que els va a comprar la pasta per posar a l'olla o el pa per a fer les sopes el vespre. No és aquesta la nostra idea de la cooperació. La nostra idea de la cooperació, si nosaltres l'haguéssim de plantejar aquí, sabem que no seria atesa per la Comissió ni pel Govern de la Generalitat. Nosaltres tenim conceptes una mica radicals sobre les cooperatives i creiem que, mentre subsisteixin aquests errors que sofreixen les cooperatives en la seva organització i en la seva tendència francament burgesa, el moviment cooperatista no serà aquell moviment emancipador que nosaltres volem que sigui precisament. Ahir parlàvem, d'una manera accidental, amb diversos amics de la Comissió i amb l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia, d'una qüestió que nosaltres sosteníem que és un error, i és la venda en públic, que tant espervera els senyors de Lliga Catalana. Mireu si és gran que arribéssim en aquest moment a coincidir amb els senyors de Lliga Catalana! Nosaltres també som enemics de la venda en públic, perquè el que importa aquí, senyors de la Comissió, és crear esperit collectivista, i l'esperit collectivista no es crea autoritzant les cooperatives de consum que venguin en públic. El que es fa aleshores és crear un esperit especulatiu, de la mateixa manera — dissimulant-ho com vulguin — que aquell adrogueret i aquell taberneret que volen defensar els senyors de Lliga Catalana. Em deia un bon amic de la Comissió: «Com arrangeu, aleshores, la possibilitat de què les cooperatives de consum expenguin els seus productes?» — Ah!, però és que jo us diré una cosa, senyors: tenim, llavors, un fals concepte de la cooperació. Quan les cooperatives de consum, en ús d'un perfectíssim dret, no estan fora dels seus principis, ven en públic, no verifica un guany com verifiquen les entitats capitalistes; aquell excés, podríem dir-ne, que posem sobre el preu de cost de la mercaderia, no és un benefici, senyors de la Comissió, és un augment de pagament a la mà d'obra que es converteix en ampliació del fons col·lectiu.

Així doncs, mantinc i mantenim el vot particular que fa referència precisament a aquesta qüestió. I és que, per a nosaltres, la cooperació no és un servei, com deia el senyor Ventosa i Roig, en presentar el Projecte. Insistim, per si no se'ns ha entès prou clar, que per a nosaltres la cooperació és un mitjà d'emancipació. Quan deixa d'ésser això, a nosaltres no ens interessa, a nosaltres no ens impressiona. La cooperativa és un mitjà d'e-

mancipació econòmica i moral. Precisament una de les coses que té de bones aquest Projecte, és la que troben dolenta els senyors de Lliga Catalana: Aquesta concepció general de la cooperació, perquè cooperació són les mutualitats, cooperació són els sindicats agrícoles i cooperació és aquesta cosa coneguda aquí per cooperació de consum, i cooperació és aquest sistema de treball col·lectiu de les cooperatives de producció. És per a nosaltres el millor que té aquest Projecte. Quan aquí, des d'aquests bancs, (*assenyala la Minoria de Lliga Catalana*.) n'ha sortit la crítica i la comparació entre la Llei espanyola i aquesta que estem aquí discutint, no s'interpreta el que representa aquesta Llei espanyola. Allò, és una Llei de cooperatives, una Llei d'entitats cooperatives de consum i de producció, i això és una Llei de bases de cooperació que agafa totes les formes de cooperació. (*Rumors d'aprovació en la Majoria*.) Per tant, no pot ésser pas una cosa igual, en la seva part podríem dir-ne orientadora, aquesta Llei i la Llei espanyola, perquè després d'aquesta Llei de bases, nosaltres vindrem obligats, fonamentant-nos en les bases que sentem, a fer la Llei de Cooperatives, com vindrem obligats a fer la Llei de Mutualitats, com haurem de fer la de Sindicats Agrícoles i la Llei del Banc de Crèdit Agrícola i totes aquelles altres formes que té la cooperació. Per això, jo m'esverava quan gent tan docta com són aquests senyors, (*Assenyala la Minoria de Lliga Catalana*.) confonien, d'una manera lamentable, aquesta Llei amb la Llei de cooperatives espanyoles, que no té res a veure amb el que ara estem discutint. (*Rumors d'aprovació en la Majoria*.)

En conjunt, diem que aquesta Llei ens és acceptable perquè fa aquesta obra precisament de coordinació de les activitats cooperatistes del proletariat de Catalunya.

Les objeccions que haguem de fer, el meu company senyor Ruiz i Ponseti s'encarregarà de fer-les a través de la discussió de l'articulat. Hi han dues qüestions, però, que nosaltres no hi podrem passar. La primera és aquesta que diu que han de mantenir una completa neutralitat en matèria política i religiosa. Això va precisament contra les mateixes essències dels pioners del cooperatisme.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Al contrari; per l'amor de Déu, no digui això! (*Rialles*.)

El Sr. FRONJOSÀ: Ahir, precisament, un estimat company meu, un estimat company meu de Partit, em deia que jo no sostindria aquesta tesi...

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: És clar que no, home!

El Sr. FRONJOSÀ: I avui, degudament informat, puc dir que els pioners de Rochdale precisament creien que s'havia de discutir dintre de les cooperatives totes les qüestions que afectessin a la classe treballadora en matèria política, religiosa i filosòfica. Aquí el que hi ha és que el senyor Ventosa i Roig, que és un excel·lent cooperativista, li fa por una cosa que a mi no m'ha preocupat mai.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Sostinc les mateixes teories d'Albert Thomas, Poinson i quasi tots els socialistes d'Europa, exceptuant un nombre molt reduït de belgues.

El Sr. FRONJOSÀ: Aquí, el que hi ha és que

la V. S. el preocupa d'una manera excessiva la creació de cooperatives amb influència religiosa, i a mi no em preocupa, perquè a mi el que m'interessa és la creació de cooperatives. Perquè, com que nosaltres tenim una concepció de com nosaltres ens hem d'apropiar després d'aquestes cooperatives, sé que tard o d'hora han de venir a les nostres mans; la qüestió és que estiguin creades. (*Rialles.*) No obstant això, jo li diré que aquesta redacció podria ésser perfectament substituïda d'una manera que nosaltres estíem que potser interpreta l'opinió de la Comissió i no té els perills que tant espanten al nostre tan estimat senyor Conseller d'Agricultura i Economia, i que en el seu degut temps presentarem un vot particular que, tot i dient que les cooperatives poden parlar d'aquelles qüestions que cregui a bé parlar...

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: No se'ls en priva pas; que parlin del que vulguin.

El Sr. FRONJOSÀ: És allò de l'illustre gremi de tocinaires de Barcelona, *que no se permite hablar de política ni de religión.* (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia: Albert Thomas...

El Sr. FRONJOSÀ: Albert Thomas és molt respectable, però *Dios es Dios y Mahoma su profeta.* Jo em quedo amb el meu modest criteri; ja sé que no sóc un tècnic, ni molt menys, de la cooperació, però circumstàncies lamentables que impideixen que el company Comorera no pugui ésser aquí, han fet que el meu company Ruiz i Ponseti m'ho encarregués a mi — a ell l'espanten els discursos de totalitat — (*Rialles.*), i m'ha dit: «Mira, ho hauràs de fer tu, perquè m'empipen aquestes coses» (*Rialles.*); i aquí em teniu, doncs, complint el mandat de la Minoria. Però jo tinc la meua opinió de caràcter general. Ja sé prèviament que no sóc un tècnic; respectant molt Albert Thomas i les seves idees, però em quedo amb les meves.

Una qüestió que nosaltres no hi transigirem serà en l'anul·lació del principi cooperatiu que diu: un home, un vot. A això nosaltres no hi podem estar d'acord. En aquest dictamen no es guarda amb la deguda puresa aquest principi. Hi han organitzacions en què el nombre de vots no ve representat pel nombre d'individus, sinó per altres circumstàncies que, en analitzar-les aquí, en la discussió de la totalitat, demostrarem que són una enormitat democràtica, que a nosaltres ens estranya que els membres de la Comissió i el senyor Ventosa i Roig acceptin; i l'accepten per a conservar i preservar certes col·lectivitats; certes organitzacions cooperatistes, que més que fer un bé al cooperatisme, el que fan és pertorbar la creació d'entitats que tindrien un sentiment de solidaritat, un sentiment de cooperatisme, que no tenen precisament aquestes que amb aquesta disposició es volen salvar i es volen preservar.

I dic, finalment, que aquest Projecte o es fa d'una manera valerosa o és millor que no es faci. La República i fins l'autonomia de Catalunya, si tenen un defecte que li ha de costar car si no el corregeix aviat, és que han volgut fer les coses a mitges. Si aquest Projecte no és fet i no surt aprovat del Parlament amb un esperit coratjós, d'anar posant la primera pedra al nou edifici que ha de substituir a aquest que està en runes, però que s'aguanta perquè no hi ha cap sistema econòmic que el substitueixi, si

nosaltres, si vosaltres que us convé més que a nosaltres, no procureu vetllar perquè aquest traspàs es faci d'una manera automàtica, i que hi hagin aquells elements que hagin de substituir el sistema actual, caureu; i no us podreu queixar de l'error de no haver fet aquell servei que havieu de fer com a Partit d'esquerra burgesa, i és de possibilitar aquesta obra, que nosaltres sabem que fins a cert extrem no podríem arribar a la transigència, i a la contemporització, amb aquests senyors (*assenyala la Minoria de Lliga Catalana.*); i que, per tant, en aquests moments de decidir-vos no us heu de decidir a fer una cosa híbrida que no resolgui res i que intervingui en la vida d'aquestes col·lectivitats, perjudicant-les i desorientant-les o intervenint d'una manera coratjosa, racional i, torno a dir, a possibilitar la marxa gradual, la marxa ascendent, vers una societat que vosaltres i nosaltres i fins aquests senyors (*Indica la Minoria de Lliga Catalana.*) presenten la seva fatal existència (*Signes negatius en la Minoria de Lliga Catalana.*), però que ells, agafats als seus vels prejudicis i als seus interessos, no veuen que mantenint-se amb aquesta cohesió i impossibilitant Projectes com aquest, el dia que vingui el terrabastall no els valdrà ni la bula de Meco. (*Rialles.*)

El Sr. SOLER I BRU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SOLER I BRU: Senyors Diputats: Començaré per a contestar a les darreres paraules de l'amic senyor Fronjosà per a dir-li que efectivament, nosaltres, com que no som un partit de classe, ni un partit socialista, ni un partit conservador, forçosament hem de topar sempre amb les concepcions corresponents a cada ideologia. Però nosaltres — i ara em plau subscriure en un tot les paraules de l'amic senyor Xirau em pronunciar-se a favor d'aquest projecte — com que no som un partit de classe, no obstant tenim un programa definit políticament, econòmicament i socialment, i en aquest programa hi figura en primer terme la cooperació, el foment, l'expandiment de la cooperació en tots els seus aspectes, diguem-ne cooperatives, diguem-ne sindicats, diguem-ne mutualitats, que tot es sinònim de cooperació, de col·lectivisme, i en aquest projecte no es tendeix a res més que al foment i implantació d'aquesta cooperació, i en definitiva aquesta cooperació no és altra cosa que l'intent radicant en els nostres anhels polítics de la substitució, no violenta com ha dit molt bé el senyor Xirau, sinó progressiva, lenta, però amb l'acellerament necessari de l'actual règim econòmic amb un millor benefici de tota la col·lectivitat, de tots els humans.

En síntesi és aquest el nostre esperit i, per tant, com que nosaltres no pensem ni en apropiacions immediates ni amb efectes immediats de les coses, hem de discrepar forçosament i això ens donarà peu a una discussió més lluminosa a cada un dels extrems a què el senyor Fronjosà s'ha referit i que en el seu degut temps jo em permetré delegar potser a un altre company, perquè en nom meu digui les raons que ens han conduït a fer el dictamen tal com ve presentat.

Fora d'això, jo subscric en absolut tot el concepte de cooperació que el senyor Fronjosà ha exposat aquí en nom de la Minoria socialista. Només he de dir-li que m'ha semblat, si bé després ell ho

ha confessat en la intervenció forçada en aquest debat, en nom de la Minoria, que cooperació, tal com ell ho entén, vol dir emancipació, com ho entenem nosaltres, però emancipació teòrica, no. Nosaltres entenem que l'emancipació ha de tenir una realitat, ha de tocar de peus a terra, perquè per aquell que treballa emancipar-se vol dir fugir de tot el que el lliga a un jornal determinat, a unes condicions determinades, que a la fi són imposades per aquell que paga, que li dona treball. Si emancipació no vol dir subvertir aquests termes, fugir d'un poder superior que el domina, per a ésser lliure en la seva producció i treball, aleshores nosaltres no sabem què vol dir emancipació, amic Fronjosà! I en aquest sentit nosaltres entenem que les cooperatives han de tenir la porta oberta perquè aquell que en toqui els seus benifests serà un iman, un motiu d'atracció, que anirà a sumar un més a aquells cooperatistes ja existents, i a fruit d'aquell capital que deia que no servia per a res i que jo li asseguro que servirà per a molt, perquè existeixen les obres socials que porta a terme tota cooperativa, com després en el seu temps es podrà veure.

Dit això i lamentant que altres sectors de la Cambra no hagin exposat la seva opinió, jo ara entro en el terreny a que ha volgut portar-nos el senyor Vallès i Pujals, i no dic el senyor Tallada, perquè ell veritablement no ens hi ha portat. El senyor Vallès i Pujals deia que aquest problema de les cooperatives no és un problema d'un partit determinat, no és un problema polític, i ell, desmentint-se a sí mateix, l'ha fet derivar en forma política. Jo li contestaria segons aquell adagi castellà de *«Mucho te quiero, bonito; pero pan, poquito»*; molta cooperativa, molt foment, molts discursos, moltes teories, però, ah!, a l'hora de cooperar, a l'hora de fomentar, ni un cèntim no te'n podem donar. Per què?; per una competència, per una illusòria competència.

Jo ja he començat dient que nosaltres no volíem l'evolució radical en aquest aspecte, sinó que esperàvem amb aquest Projecte anar a una evolució lenta, però progressiva, continuada, per a anar en camí d'aquella evolució del sistema econòmic actual. Jo no vull retreure cap definició del que vol dir el comerç, que compra barato i ven car. Per si sola ja es defineix la concepció que pot merèixer aquesta operació; però en fi, és un estat que trobem fet i ens hem de moure dintre d'ell, i la nostra preocupació ha d'ésser constantment millorar-lo perquè sigui en profit de tota la col·lectivitat. A això obeeix aquest Projecte.

Dels motius principals que s'han aduït aquí, ara recordo al senyor Tallada, que deia que la Llei de bases no pot anar bé en totes les activitats de la cooperació, perquè hi havien també mutualitats i hi havien sindicats agrícoles, les disposicions dels quals no esqueien ben bé en elles, i en canvi sí a les cooperatives, i així alternativament; podia donar-se aquest cas. Jo li vull recordar que en cas de què vingués aquella forma que ha llegit en l'art. 1.º, de què les entitats subjectes a aquesta Llei serviran per a aquelles previsions o assegurances o fins socials que la Generalitat hagi de desenrotllar en forma obligatòria, subsistiran també aquells sindicats i aquelles mutualitats, perquè quan vingui aquesta idea obligatòria, vindrà amb un mínim, amic senyor Tallada. Però la Llei no

prohibeix en absolut, ni cap legislació actual prohibeix, que ultra el mínim obligatori en tota acció social, puguin els individus voluntàriament ampliar aquest mínim i portar-lo al màxim, segons els seus esforços o les seves necessitats, i per tant, malgrat les mutualitats puguin ésser instrument eficaç, no absorbit per l'Estat, sinó instrument eficaç d'aquesta obra social d'assegurances, també podran ésser a la vegada instruments particulars per a aquells que vulguin tenir una previsió acomodada a la seva manera de viure o a les seves necessitats i les seves possibilitats. Crec, doncs, que amb això sol, l'argument que es donava és completament fluix perquè pugui tenir consistència.

Ens deia també — i el senyor Vallès i Pujals ho repetia — que és estrany que haguem fet una sola Llei quan s'abasten distintes activitats, i jo em remeto només al preàmbul del senyor Conseller d'Agricultura i Economia, en el qual ja es diu que si fem una sola Llei és per a estalviar organismes burocràtics, perquè s'ha de crear un Consell de la cooperació, el qual reguli i apliqui la legislació i formuli les inspeccions degudes, i si féssim una Llei per a cada activitat, ens trobaríem que per a cada activitat caldria aquell Consell superior de cooperació o de mutualitat, o del que sigui, i afegia que això es concreta en una sola Llei, el que vol dir economia en la funció burocràtica, perquè és evident que es produiran menys despeses si es concentren en un sol organisme totes les funcions que han de referir-se a aquestes diferents activitats.

I, a més, deia el senyor Vallès i Pujals: «Vindran les inspeccions, que vol dir funcionaris». Però si ja els tenim ara! És que ignora el senyor Vallès i Pujals que hi ha una Llei de cooperatives de l'Estat espanyol on allà es prescriuen les funcions dels inspectors? És que ignora el senyor Vallès i Pujals que hi ha una Llei de mutualitats, la del maig del 1908, segons la qual totes les mutualitats han d'estar subjectes a la Llei de segurs d'aquella data i on la Comissaria de segurs abans, avui direcció de Previsió i Estalvi, envia a les entitats allà registrades, tantes inspeccions com creu convenient?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: ¿Hi hauran dues classes d'inspectors, doncs? Els segurs no han estat traspassats.

El Sr. SOLER I BRU: Les mutualitats són traspassades.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Les d'assegurances?

El Sr. SOLER I BRU: Les mutualitats de la Llei del 14 de maig del 1908, són mutualitats amb un registre exceptuat de la Llei de segurs, perquè no en tenen allà de Llei de mutualitats específica. Això ho han traspassat i la inspecció de mutualitats ja no la farà més l'Estat, sinó que correrà a càrrec del Departament corresponent de la Generalitat. Per tant, àdhuc no havent-hi aquesta Llei, no existint la nostra legislació, que altrament venim obligats a fer-la, la Generalitat forçosament ha de suplir aquelles inspeccions a les cooperatives, a les mutualitats, subjectes a l'actual legislació espanyola. De consegüent, senyor Vallès i Pujals, no innovem res, no inventem res, ni posem inspectors nous; no fem res més que adaptar els serveis existents avui a les necessitats nostres, als serveis de la Generalitat. Queda doncs,

també, em sembla a mi, desfet aquest argument del senyor Vallès i Pujals.

Però en el fons no són pas aquestes coses les que volia dir el senyor Vallès i Pujals, em sembla a mi, potser amb una mica de suspicàcia; però per la forma de produir-se aquest debat, m'he quedat ja tan meravellat que també em permeto el luxe de vegades de tenir una mica de suspicàcia, i, per tant, si vaig més enllà d'allò que el seu pensament volia dir, des d'ara li prego que ho doni per no dit. Jo no veig aquí aquestes diferències de petites prescripcions, ni d'economia. Ara que parlem d'economia, deia el senyor Vallès i Pujals: «¿Com és que aquí no hi ha un fons de reserva en aquestes entitats? Es que no hi ha beneficis?» I li ha fet una interrupció el senyor Conseller, dient-li que sí, i és que potser té raó el senyor Vallès i Pujals, que si en lloc de dictaminar sobre aquesta Llei de Bases de cooperació, haguéssim portat dictaminades les quatre Lleis que es llegiren aquí... (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) Però és que les han de conèixer les VV. SS., perquè han estat llegides en aquesta tribuna. Els Diputats no poden al·legar desconeixement de Lleis llegides al Parlament, figurant en l'Ordre del Dia i en el DIARI DE SESSIONS.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Mentre no estigui dictaminada, no pot ésser presa en consideració.

El Sr. SOLER I BRU: D'acord, senyor Ventosa i Calvell; accepto, si vol, la llició.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No és cap llició, és una observació.

El Sr. SOLER I BRU: Però jo mai m'he donat per no assabentat d'una cosa que s'ha llegit en ple Parlament, en quant a Diputat.

Per tant, àdhuc acceptant la llició del senyor Ventosa i Calvell, podia preguntar als companys de Comissió, si és cert que hi havia aquesta Llei, i a més el senyor Vallès i Pujals podia fer la reserva de dir: «Com que suposo que vindrà una Llei de Cooperatives, o no vindrà, i si ve no vindrà amb el fons de reserva...» i concretar aleshores el seu argument, però un argument pròpiament gratuït, perquè ve una Llei de Cooperatives, llegida aquí i repartida als senyors Diputats, i que s'està dictaminant, i allí consta d'una manera clara el fons de reserva i allí van a parar els excessos de producció de les Cooperatives.

Però no és això; com jo deia és una altra cosa: és una lluita de concepció capitalista. No és a favor de les cooperatives, ni en contra d'elles. Les cooperatives no espanten mai quan no tenen una vitalitat, però ara en aquesta Llei els donem exempcions d'impostos, com molt bé diu el senyor Vallès i Pujals, i altres beneficis que a mi em plaurà defensar. Jo que no sóc economista, tinc entès que tot tribut neix de la utilitat del treball, neix sobre la riquesa que el treball porta, i jo pregunto, com a les cooperatives que no tenen benefici, se'ls poden aplicar aquells tributs que són aplicables als comerciants que comercien per obtenir un lucre individual? Les cooperatives no tenen lucre particular, i els comerciants sí. Però no s'espantin els comerciants, no es poden espantar per la Llei de Cooperatives, perquè ja he dit que era una evolució, i jo dic i crido des d'aquí, i dono un crit d'atenció, no per la Llei de Cooperatives, sinó per aquesta facilitat que hi ha de la

competència excessiva en tots els botiguers de les grans ciutats, i així veiem que entre ells es treuen els ulls; al costat mateix d'una tenda determinada se n'hi planta una altra; i podríem esmentar molts casos, moltíssims, de comerciants que no diré que s'estiguin morint de gana, però sí perden tots els estalvis i tot el capital de que han disposat, per l'excessiva competència. I jo pregunto: Senyors Diputats, no seria convenient que fèssim una Llei, semblant a un estancament, evitant aquest excés de botigues que perjudiquen el propi comerç?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Doncs què farà aquella gent? Posar estancs?

El Sr. SOLER I BRU: Si es mengen ells amb ells, què faran, senyor Vallès i Pujals?

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Tots els estanquers serien de l'Esquerra!

El Sr. SOLER I BRU: Jo crido l'atenció i em sembla que és una cosa una mica seriosa...

El Sr. VALLÈS I PUJALS: I tant.

El Sr. SOLER I BRU: ...que més que aquesta Llei de Cooperatives els farà mal la pròpia apètica a aquests petits botiguers, i si no aneu buscant els gremis d'aquests botiguers i aneu-los preguntant, i veureu com ells mateixos es queixen de l'excessiva abundància que hi ha del propi element, que els restringeix els guanys.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Però que farà la V. S. d'aquesta gent, augmentar l'exèrcit de la fam, dels parats?

El Sr. SOLER I BRU: Jo el que dic és que això és més perillós que la Llei de les Cooperatives.

Però cada vegada quedo més confós, senyor Vallès i Pujals. Aquí es va presentar aquest Projecte amb el criteri absolut que es faria una crida a tots els sectors de la Cambra perquè exposessin llur opinió, fent una Llei que no passés desapercibuda, per la importància que té, i quan vinc aquí animat d'aquest desig, em trobo que aquest debat en el qual s'havia de posar tot l'esforç perquè prenguéssim un caràcter de debat alt i d'illustració, em trobo que se'n fa un debat polític.

El Sr. DOT: Es natural!

El Sr. SOLER I BRU: Es clar, sí; és natural, però me'n maravello i cada vegada quedo més confós, perquè en aquesta condició hi havien quedat també precisament els representants de la vostra Minoria. (*S'adreça a la Lliga Catalana.*)

En fi, altres coses que ha dit el senyor Vallès i Pujals les discutirem en llurs deguts casos, en cada article. Em penso que la concepció l'he donada, a la meua manera, però l'he donada en nom de la Comissió. A més no m'estenc, perquè el senyor Conseller d'Agricultura i Economia ha recollit notes de tots els senyors Diputats que han parlat, i crec que ell voldrà fer el resum contestant-los a tots.

Però jo vull dir que les nostres teories, bo i essent laics, s'adiuen perfectament en matèria de cooperativisme amb allò que deia Gide en una conferència del centenari de les cooperatives. Deia: «Aquesta significació de la negació de ganàncies, la supressió del lucre, es troba per altra part clarament expressada en la paraula usada a França, que no diuen mai dividendes, sinó que diuen excés de percepció. Per això les esglésies cristianes han saludat aquesta regla a l'adveniment d'un nou mit-

jà de canvi, l'abolició de l'esperit de lucre, el compliment de les profecies de Zacaries. No hi haurà més mercaders en la Casa del Senyor, així com la repetició del gest de Jesucrist tirant fora del temple els mercaders».

Es la teoria cooperativista.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Si; hi estem completament d'acord.

El Sr. SOLER I BRU: Això s'haurà de demostrar.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Però Zacaries no deia que a les cooperatives se'ls donaria diners del Pressupost de l'Estat! (Rumors.)

El Sr. FRONJOSA: Tampoc deia que els capellans havien de cobrar! (Rialles.)

El Sr. SOLER I BRU: Permeti, senyor Vallès i Pujals, que li torni a repetir que aquestes paraules «hi estem d'acord» em fa l'efecte del que ja he dit abans: *Mucho te quiero, bonito; pero pan poquito.*

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No, no, *poquito*; gens!

El Sr. SOLER I BRU: Es donaran préstecs, es donaran primes, sempre que la Generalitat tingui diners. ¿Quin dubte hi ha, que si no en té no en podrà donar? Això és innegable!

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Ah! així són paraules només.

El Sr. SOLER I BRU: Es innegable que si no té diner no podrà donar-los.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Si no té diners pels hospitals, com n'ha de tenir per altres coses!

El Sr. SOLER I BRU: Però és que nosaltres hem de preveure que com que la Generalitat no té diners, no farà préstecs? Nosaltres ho hem de dictaminar d'una manera objectiva; ja vindran les garanties necessàries i les condicions necessàries per a donar el préstec.

En fi, nosaltres volem fer del cooperativisme una doctrina d'amor. Jo no voldria pas anar-me'n ni a Rússia ni a altres països, més o menys llunyans, que veig que amb molta facilitat s'hi va des d'aquesta Cambra, fent viatges geogràfics. També podria anar a Grècia, i també hi trobaria elements que defensarien la doctrina cooperativista; però jo sóc casolà, com ja he dit abans, i prefereixo no moure'm de casa, i a casa trobarem exemples múltiples de la cooperativa, tan antics com els mateixos homes. Doncs què? En parlar-se, crec jo, que amb motiu de la discussió d'un tema de justícia i Dret, ja s'expressava la forma de retornar els jornals de les famílies agrícoles, quan aquestes famílies s'ajudaven les unes a les altres, fent-se i retornant-se jornals. ¿I què és això sinó un sentit de cooperació pur, a base d'amor i d'estimació entre tots els homes?

I del mutualisme, deixeu-me que digui quelcom, perquè no tot són cooperatives. ¿Es que no trobem exemples de mutualisme en el nostre poble? Aquí mateix a Catalunya, en un poble de Lleida no fa molt, quan un veí estava malalt, el del costat li portava una dotzena d'ous, i un altre veí li llaurava la terra...

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Això no és a Lleida sol; aquí mateix.

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de

Lliga Catalana: Perquè anar tan lluny, aquests casos es donen a tot arreu!

El Sr. SOLER I BRU: I a l'Ordal...

Un Sr. DIPUTAT de la Minoria de Lliga Catalana: A l'Ordal i a tot arreu.

El Sr. SOLER I BRU: ...a l'Ordal, encara el senyor Rector dispensa d'anar a missa els homes el diumenge si van a llaurar el camp d'un veí malalt.

Un Sr. DIPUTAT de la Minoria de Lliga Catalana: Ho veieu?

El Sr. SOLER I BRU: Doncs, què em dieu?

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: Nosaltres en diem caritat d'això.

El Sr. SOLER I BRU: Doncs nosaltres en diem amor...

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Bé; nosaltres, caritat.

El Sr. SOLER I BRU: ...amor al pròxim.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Caritat vol dir amor.

El Sr. FRONJOSA: I nosaltres en diem solidaritat.

El Sr. SOLER I BRU: I amb quin altruisme, amb quina satisfacció aquell home que cull el blat del veí que està malalt i se'n va a lliurar-li a casa seva, no li diu que no passi cap pena, que procuri guarir-se, perquè ell tindrà cura dels treballs de la seva terra. Això ho fan els homes que s'estimen com a germans, que donen el seu material i també l'espiritual, l'amor, sense altra exigència que la de la reciprocitat, quan ells n'estiguin necessitats.

I això és el que es proposa amb aquesta Llei de mutualisme, atendre en aquests sentiments d'amor i d'afecte per a tots els catalans. I havent-me fet venir a la memòria el senyor Fronjosa amb la seva intervenció en parlar de la nostra característica dansa, jo vull resumir tots els nostres principis d'amor i d'estimació al pròxim, en la representació d'aquella sardana a què alludia el senyor Fronjosa, amb la bella estrofa del nostre poeta «un poble que avança i estima, donant-se les mans».

I res més, senyors. (Molt bé!, en la Majoria.)

El Sr. PRESIDENT: Es suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
 2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial, sobre el Projecte de Llei de contractes de conreu.
 3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
 4. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances, sobre el Projecte de Llei relatiu a la concessió de pensions als hereus de Pere Màrtir Rossell i Vilar i de Rafael Campalans i Puig.
 5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia, sobre el Projecte de Llei de bases de la cooperació.
 6. Discussió del dictamen de la Comissió de Sanitat, sobre el Projecte de Llei d'aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.
- (S'aixeca la sessió a les vuit i tretze minuts de la vetlla.)

